Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 9 (1201) ГОД XXIV БЕЛАСТОК 4 САКАВІКА 1979 г. ЦАНА 60 гр.

КАВАЛЕР ОРДЭНА АДРАДЖЭННЯ ПОЛЬШЧЫ

БЫЛЫ СТАРШЫНЯ

Ці на ніжэйшай, ці на вышэйшай пасадзе — усюды трэба працаваць. І калі гэта чалавек добрасумленны, дабіваецца ён поспехаў у сваёй дзяльнасці працы, нягледзячы на тое, што часам спатыкаецца з рознымі цяжкасцямі. І так чалавек працуе гадамі і не заўважае, як хутка імчыцца час, як хутка праходзяць гады і набліжаецца той момант, што трэба яму адыходзіць на пенсію. Надыходзіць восень жыцця.

І як добра, прыемна, калі хтосьці, дзесьці, калісьці падсуме твае жыццё і працу, палічыць, што годнае яно вылучэння.

Гэтак было і з Мікалаем Куклікам, жыхаром Паўднёвага Вострава (гміны Крынкі). У мінулым годзе ўдастоены ён быў высокай дзяржаўнай узнагароды. Атрымаў Кавалерскі Крыж Ордэна Адраджэння ПНР. Быў гэта адзін са шчаслівейшых дзён у яго жыцці.

З наймалодшых год свайго жыцця аж да сённяшняга дня непасрэдна звязаны ён з працай на гаспадарцы. Сярод сваіх аднавяскоўцаў у штодзённых справах вясковага быту вылучаўся ён разважнасцю і тактоўнасцю. Быў ён солтысам, крамаром, гаёвым, а пазней старшынёй мясцовага сельгасгуртка. Некалькі год таму назад сваю гаспадарку перадаў сыну Івану, якому памагае па-бацькоўску ў яе апрацоўцы. Усе работы ў іх выкананы ў адпаведных агратэхнічных тэрмінах. У Куклікаў ёсць

(Працяг на стар. 4)

Фота М. Гайдука

* * *

На дрэвах шэрань белым кветам,
У белы пух прыбраўся куст,
А хмары снежныя над светам
Зямлю прыкрылі сотняй луст.

Каб сілу меў, тады б плячыма
Развёў заслону шэрых хмар,

І ўсё, што ёсць, што меўь магчыма,
Аддаў бы сонцу я, як дар...

Узяўшы яркія праменні,
Я асвяціў бы цэлы свет
І сам упаў бы на калені,
Што дасягнуў адвечных мэт.

Станіслаў Шушкевіч

ЧАЛАВЕК З НЕКАЛЬКІМІ ПРАФЕСІЯМІ

Было іх у бацькоў чацвёра — тры сыны і дачка. Іван і Міхась пайшлі вучыцца, а яго, Косцю, запаланіла гаспадарка. Застаўся пры бацьках. Дзе не працаваў, але ніякая праца не давала яму такой асалоды, як гаспадаранне.

— Адпрацаваўшы свае гадзіны, змучаны, здаецца, каб хутчэй прылегчы на хвіліну ды адпачыць, а вернешся дамоў, зашумяць калоссямі пасевы, заіржыць конь, запахне пушча, пацягне ад рэчкі халадком — і стомы так як бы і не было. Распачынаеш другую змену, — гаворыць Косця.

Косця Целушэцкі нарадзіўся і жыве ў Новым Ляўкове, Нараўкаўскай гміны. Складаны і багаты жыццёвы шлях К. Целушэцкага. Закончыўшы пачатковую школу, працягваў вучыцца ў Гайнаўцы. Паступіў у прафесіянальную школу, дзе атрымаў прафесію столяра. Потым працаваў у рамесніцкім кааператыве ў Супраслі, адкуль пайшоў у армію. З арміі зноў вярнуўся ў Гайнаўку. Тры гады прапрацаваў загадчыкам склада спажывецкіх артыкулаў ў ПЗГСе. Працаваў у розных галінах, пазнаваў розныя прафесіі. Толькі, калі ў Гайнаўцы адкрылі новую фабрыку мэблі, змог працаваць па сваёй прафесіі. Прымалі на аддзел механічнага шліфавання. За добрую і плённую працу атрымаў пахвалу і дыплом. Працуючы на фабрыцы, Косця адначасова паглыбляў свае веды. Праз розныя курсы атрымаў званне майстра-столяра.

— Найгорш мучылі даезды, — гаворыць К. Целушэцкі. На працягу адзінаццаці год, амаль дзень у дзень, трэба было дабірацца да Гайнаўкі і думаць, як вярнуцца дамоў.

Калі ў суседняй вёсцы, Старым Ляўкове, распачала сваю вытворчасць фабрыка будаўнічай керамікі, пайшоў туды працаваць. Адно, што не трэба думаць пра даезд, другое, — бліжэй дому. Больш часу можна прысвяціць гаспадарцы. Два з паловай гады працаваў на прэсе пры фармаванні цэглы, потым паставілі брыгадзірам і накіравалі ў школу ў Кратошын, што каля Вроцлава, дзе прабыў цэлы год. Здаўшы экзамен на пяцёрку, атрымаў дыплом майстра керамікі. Цяга да гаспадарання аднак рабіла сваё.

— Розныя пазнаў прафесіі, але ўсё гэта не тое. Гэта так, як у прыказцы, — гаворыць Косця. — „Усюды добра, але дома найлепш". Мой дом — лугі, абсеяныя палеткі, сельскагаспадарчыя машыны.

І з пачаткам бягучага года перайшоў на пасаду кіраўніка ПУМа (Пункт механічных паслуг) у Новым Ляўкове, які падлягае СКРу ў Нараўцы.

— Тут я ўжо на сваім, — з задавальненнем заўляе К. Целушэцкі. — Тут тое, аб чым я марыў.

(Працяг на стар. 4)

ГУТАРКА ДЗЯДЗЬКІ МАКСІМА

Вечарам сядзеў я над старымі газетамі і чытаў цікавы артыкул *„Год 1847 на Беларусі"* пра тое, як нашы дзяды-прадзеды змагаліся з паншчынай, як палілі палацы і цэлымі вёскамі ўцякалі ад сваіх паноў.

Калі я так сэрцам і душой паглыбляўся ў гісторыю, у маю хату ўварваўся мой сусед Сямён. Так, не ўвайшоў, як гэта звычайна бывае, і нават не прывітаўся, і не запытаў, што чуваць, але адразу ад парога:

— Максім, скажы, што купляць: цукар, соль, ці кашу?

Я вылупіў на яго вочы і гляджу, як тое цяля на маляваныя вароты.

— Ну, будзь жа чалавекам! — заенчыў сусед. — За чым найперш заўтра паехаць?

— Найперш, — гавару яму, — трэба табе выклікаць хуткую дапамогу, каб завезлі цябе туды, дзе лечаць звар'яцелых або горкіх п'яніц, што розум патрацілі.

— То ты, мусіць, нічога не ведаеш? — памяркоўна заявіў сусед.

— Аб чым?

— Аб гэтым, — і ён кінуў мне на стол навейшую газету, у якой на першай старонцы вялікімі літарамі паведамлялася аб пасяджэнні нашага Сейма.

— Вось тут глядзі! — тыцнуў Сямён пальцам у газету. — Бачыш, якія перамены ў Радзе Міністраў?

Прачытаў я яшчэ раз гэтае паведамленне аб зменах ў саставе Рады Міністраў, хвіліну задумаўся над словамі Пятра Ярашэвіча, які гаварыў пра тое, што гэтыя змены падыктаваны дбайнасцю пра больш спраўнае і больш аператыўнае кіраванне вялікімі справамі нашай дзяржавы і прыйшоў да вываду, што ім, там у Варшаве, лепш ведаць, каго на якую пасаду накіраваць. Важна, каб яны так разумна кіравалі справамі дзяржавы, каб ва ўсіх падуладных ім установах уводзілі метад **ДОРА**, значыць, **ДОБРАЙ РАБОТЫ**.

ЗНАЧЫЦЬ, ДОРА

Так я думаў, седзячы над газетай і прыходзіў да вываду, што не выпадкова ў час гэтага ж самага пасяджэння наш Сейм найперш прыняў пастанову аб **якасці вырабаў, паслуг, працы і будаўніцтва**. А ўрад наш, так я думаю, дае добры прыклад усім іншым установам і прадпрыемствам ды звычайным грамадзянам краіны, калі імкненні да лепшай працы, да метаду ДОРА, пачынае ад сябе.

Бо сапраўды распаўсюдзілася ў нас усялякая **абыякаўшчына**, як нейкая заразлівая хвароба. Абы-як рабіць, каб толькі зарабіць. Прыкладамі можна было б мора засыпаць. Вось некаторыя. Будавалі калісьці ў Мілейчыцах ГСаўскі склад. Паставілі сцены і сталі класці столь. Тады аказалася, што сцены на некалькі сантыметраў зашырокія і бэлькі праваліваюцца. Будавалі ў Баброўніках аўчарню. Адну сцяну змуравалі так, што трактар ледзь да яе дакрануўся прычэпам і яна... рассыпалася. У Трасцянку на пабудову меў прыехаць з Беластока Важны Чалавек, які патрапіць заліць гарачага сала за шкуру. А на будове валяўся скамянелы цэмент, разбітая цэгла, паломаныя дошкі. Хтосьці „добразычлівы" паведаміў кіраўніцтву аб прыездзе гэтага Важнага Чалавека і кіраўніцтва будовы пусціла ў ход цяжкі экскаватар, значыць спыхач. За гадзіну часу балаган прыкрыла зямля. Купіў я сабе новую вярсальку. З магазіна выдалі яе мне ў парашку, значыць па-частках. Калі даваласся складаць усё, ніводная дзірка не супадала з іншымі дзіркамі і шрубамі...

— Ну, чаго ты маўчыш? — спыніў мае думкі мой сусед. — Я ж пытаў цябе, што купляць?

— Найлепш купляць цукар, — гавару я яму. — У гэтых магазінах, дзе яго прадаюць без талончыкаў. Можа зноў пачнеш гнаць з яго самагонку...

Сусед мой далей не захацеў ужо слухаць мае ўспаміны аб яго лёсе, калі ён, паддаўшыся паніцы, накупіў некалькі цэнтнераў цукру, а пасля, не ведаючы што з ім зрабіць, сапраўды пачаў гнаць самагонку і... на два гады пайшоў у турму. Цяпер выскачыў ён з хаты, як і ўвайшоў. І зноў я астаўся сам на сам з маёй Палашкай і з маімі думкамі пра тое, ці я асабіста правёў сваё жыццё паводле метаду ДОРА? А вы?

Максім Нурэцкі

ДОБРЫ ДЗЕНЬ, БЕЛАРУСЬ!

ЧАЛАВЕК З ГІСТОРЫІ

Найперш рашыў я звязацца з ім па тэлефону, каб дамовіцца па сустрэчу. Раней я ведаў яго з шматлікіх апрацовак і дакументаў аб дзейнасці Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, але толькі адзін раз давялося мне ўбачыць яго асабіста. Было гэта ў кастрычніку 1965 года. У Беластоку адбывалася навукова-папулярная сесія, прысвечаная гісторыі Беларускай сялянска-рабочай грамады. Ён выступаў тады з дакладам. У перапынках беластоцкай сесіі яго акружалі сябры і таварышы па супольнай барацьбе. У гэтым натоўпе і мне ўдалося пацiснуць яму руку...

Мікалай Арэхва — дзеяч рэвалюцыйнага руху ў Заходняй Беларусі. Спачатку сакратар Віленскага акруговага камітэта КПЗБ і член Цэнтральнага Камітэта КПЗБ. Арыштаваны ў сакавіку 1926 года, пяць год прасядзеў у турмах. У 1934-35 гадах узначальваў краёвы сакратарыят ЦК КПЗБ... З ліпеня 1936 года член бюро ЦК КПЗБ і прадстаўнік гэтай партыі пры арганізацыйным апараце Цэнтральнага Камітэта КПП, які знаходзіўся тады ў Празе... У Вялікую Айчынную вайну служыў у Войску Польскім. Ад моманту стварэння Народнай Польшчы і да 1955 года працаваў у Міністэрстве грамадскай бяспекі ПНР. З 1956 года навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КПБ.

Гэта энцыклапедыя. А ў тэлефоннай трубцы, пасля кароткіх маіх паясненняў, чую бадзёры голас:

— Калі ласка, прыходзьце ў Інстытут гісторыі партыі. Гэта на Чырвонаармейскай вуліцы. Толькі паспяшайцеся, бо сёння мы адзначаем Дзень Канстытуцыі і з гэтай нагоды праз дзве гадзіны распачнецца ў нас урачысты сход.

На Цэнтральнай плошчы, ад якой пачынаецца Чырвонаармейская вуліца, лапочуць агромадныя лозунгі і зіхацяць фарбамі дэкаратыўныя стэнды. Сталіца Савецкай Беларусі рыхтуецца сустракаць 60-ую гадавіну свайго дзяржаўнага быту. З ёй спалучаецца ў адну непарыўную цэласць і лёс Мікалая Арэхвы. І цяпер, хаця ён ужо даўно на пенсіі, хаця 77 год жыцця ясней сівізной афарбаваў ужо яму валасы, ён, як даўней, кожны дзень прыходзіць на работу і займае месца за столікам у невялічкім пакойчыку.

Практычна, усе важнейшыя публікацыі аб прагрэсіўным і камуністычным руху даўнейшай Заходняй Беларусі прайшлі праз яго рукі. Быў адным з першых аўтараў, якія апавясцілі свету сапраўдную, неўпрыгожаную і непрыстрыжаную, гераічную, але і пакутную праўду аб КПЗБ. Сам напісаў і пракансультаваў дзесяткі артыкулаў і розных звестак, якія затым увайшлі ў Беларускую Савецкую Энцыклапедыю, пад яго наглядам і пры яго дапамозе многія маладыя супрацоўнікі Інстытута абаранілі кандыдацкія і доктарскія дысертацыі.

— Зараз, — гаворыць, — супольна з літоўцамі завяршаем апрацоўку зборніка дакументаў і матэрыялаў аб рэвалюцыйным руху ў Віленскім краі ў гадах 1920-1940. Праца вялікая, звыш 30 аўтарскіх лістоў. Падобная да той, якую мы выдалі яшчэ ў 1962 годзе аб барацьбе працоўных Заходняй Беларусі...

Хтосьці заглянуў у пакойчык.

— Чакаем вас, Мікалай Сямёнавіч, — заявіў.

... І мне таксама трэба канчаць гэтыя рэпарцёрскія запіскі, бо жыццё Мікалая Арэхвы і так астанецца багацейшым ад журналісцкіх спроб яго апісання. Вось прыклад: лета 1938 года. У Прагу, дзе тады знаходзіўся ён як адзін з галоўных дзеячоў КПЗБ, даходзіць вестка, што партыя распушчана. Рынуў сэнс усяго яго жыцця. Але ён не паддаецца. Наймацнея звычайным рабочым і разам з чэшскімі таварышамі надалей астаецца на пасту, нават ва ўмовах акупацыйнага рэжыму вядуць яны актыўную дзейнасць. Гэта ж тэма на цэлую аповесць, а не на кароценькі рэпартаж.

Віктар Рудчык

У ГЭТЫМ ТЫДНІ

960 гадоў назад

6.3.1019 — першае ўпамінанне беларускага горада Брэста ў Іпацьеўскім летапісе і ў „Аповесці мінулых гадоў“.

165 гадоў назад

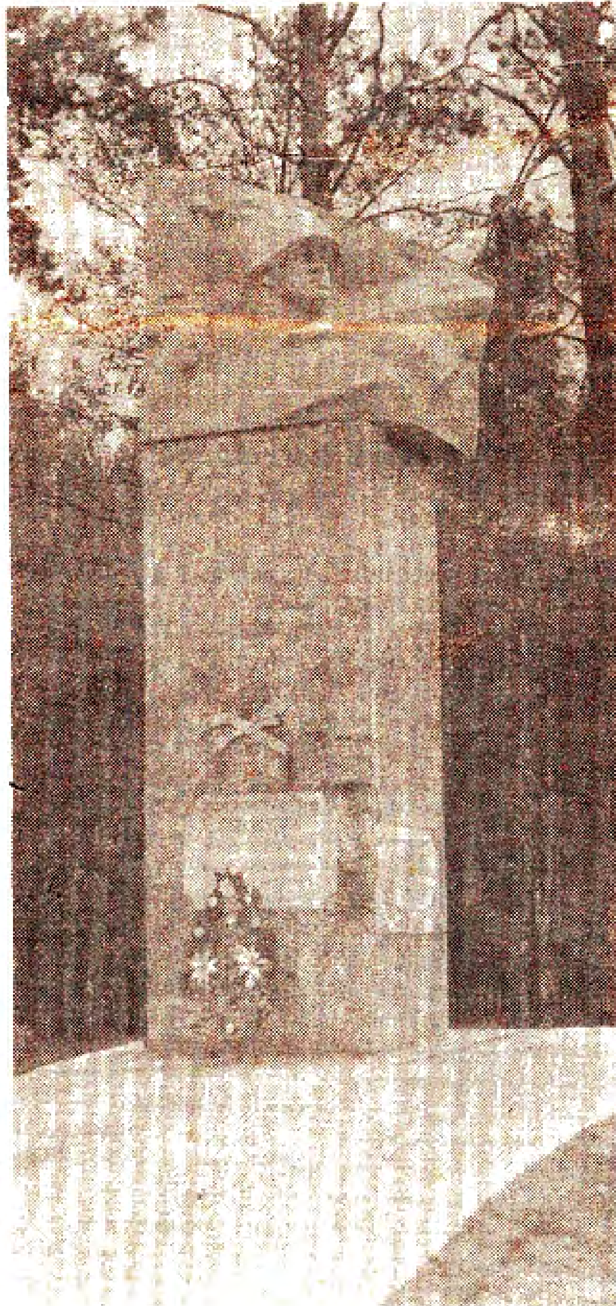
9.3.1814 нар. Т. Шаўчэнка, украінскі паэт, заснавальнік новай украінскай літаратуры.

40 гадоў назад

10.3.1939 адбылося ўрачыстае адкрыццё Вялікага дзяржаўнага тэатра оперы і балету БССР. Прэм'ера першай савецкай беларускай оперы „Міхась Падгорны“ Я. Цікоцкага.

* * * * * * * *

6.3.1909 пецярбургская „Ніва“ пісала: „Над галавой Сербіі вісіць дамоклаў меч. Мабыць, і не так далёкі той час, калі навостранае лязо аўстрыйскага мяча ўжо ўпадзе на схіленую галаву маленькага славянскага народа, і берагі Дуная арасяцца крывёй. Адзінае, што пакуль стрымлівае аўстрыйцаў ад нападу на Сербію, гэта ўсведамленне, што пераход іх войск цераз Дунай можа паслужыць пачаткам агульнаеўрапейскай вайны...“

Помнікі зямлі беларускай. Помнік Герою Савецкага Саюза, абаронцу горада Ленінграда А. Смалячкову ў гарадскім пасёлку Вароніна Магілёўскай вобласці (на радзіме героя).

З беларускага друку

КУРОРТЫ ДВУХТЫСЯЧНАГА ГОДА

З кожным годам санаторная сетка рэспублікі расшыраецца, але яна яшчэ не задавальняе патрэбы працоўных. Улічваючы гэта, а таксама прыродныя багацці Беларусі, грунтуючыся на дакладных даных эфектыўнасці лячэння, курартолагі рэспублікі зрабілі навуковыя прагнозы развіцця санаторна-курортнай службы да 2000 года.

На падставе гэтых разлікаў распрацаваны канкрэтныя прапановы, якія прадугледжваюць павелічэнне колькасці санаторных ложкаў на 10 тысяч, у першую чаргу за кошт расшырэння дзеючых здраўніц. У наступным мяркуецца стварыць новыя курортныя зоны ў Гомельскай і Гродзенскай абласцях, дзе выяўлены сульфідныя, радонавыя і іншыя гаючыя крыніцы.

ЗЯЛЁНЫЯ КАРАЛІ ГОРАДА

Бабруйск, які раскінуўся на берагах паўнаводнай Бярэзіны, штогод рассоўвае свае граніцы. Расшыраецца і яго зялёная зона, якая ў радыусе дасягае ўжо 45 кіламетраў.

Зусім нядаўна вырашана ўключыць у зялёныя каралі горада лясныя ўгоддзі агульнай плошчай 27 698 гектараў, якія лічыліся раней лясамі другой групы. У зялёную зону ўваходзяць цяпер многія ўчасткі лясоў Бабруйскага, Глускага і Клічаўскага лясгасаў.

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

АБ ЛЮДЗЯХ ПАЛЕССЯ

ЦК КП Беларусі прыняў пастанову аб стварэнні ў Пінску Беларускага дзяржаўнага музея сацыялістычнага пераўтварэння Палесся. Яго мэта — адлюстраваць для будучых пакаленняў асноўныя этапы эканамічнага, сацыяльнага і культурнага будаўніцтва ў гэтым раёне рэспублікі, расказаць аб людзях, якія змянілі аблічча цэлага краю, захаваць сведчанні мінуўшчыны.

Палессе па праву лічыцца цяпер самым дынамічным раёнам Беларусі. Каля паўтара мільёна гектараў асушаных за апошняе дзесяцігоддзе зямель сталі асновай для інтэнсіўнага развіцця паляводства і жывёлагадоўлі. На месцы некалі непраходных балот пабудаваны камфартабельныя аграгарады — цэнтры новых саўгасаў. Гіганцкі водагаспадарчы комплекс ужо цяпер уключае тысячы кіламетраў меліярацыйных каналаў і дрэнажу, сотні сажалак, вадасховішчы і буйныя рыбгасы.

У разрад „знікаючых аб'ектаў“ занесены не толькі балоты. Ужо мала дзе захаваліся даўно пакінутыя жыхарамі хутары. Гэтыя апошнія напамінанні аб мінулым спяшаюцца зазняць кінематографісты — заўтра ж і тут можа аказацца вадасховішча або жытнёвае поле.

Пошук новых матэрыялаў да экспазіцыі, асновай якой паслужаць зборы Пінскага краязнаўчага музея, вядзецца ў архівах, бібліятэках, аддаленых вёсках. Беларускія мастакі рыхтуюць у падарунак музею серыю палотнаў аб сённяшніх днях Палесся.

Гэта будзе першы ў рэспубліцы і адзін з нямногіх у краіне дзяржаўны рэгіянальны музей, у аснову якога пакладзены праблемны прынцып пакazу матэрыялаў.

З УСІМІ ВЫГОДАМІ

Кватэры з усімі выгодамі атрымалі 250 сем'яў земляробаў і жывёлаводаў калгаса „Чырвоная змена“ Любанскага раёна. Мінскія архітэктары пры складанні праектаў уліцылі пажаданні калгаснікаў. У новых дамах — лоджыі, пераходы, што злучаюць кухню з гасцінай, ва ўсіх пакоях — паркетная падлога, у шматпавярховых будынках — смеццеправоды і ліфты.

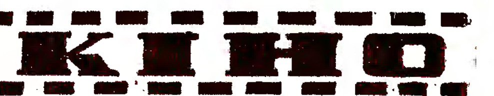
У цэнтры гарадка, што ўзняўся сярод асушаных балот на маляўнічым беразе Арэсы, стаіць Палац культуры. Тут размясцілася карцінная галерэя, ёсць плавальны басейн. Побач — гандлёвы комплекс, Дом быту, сярэдняя і музычная школы, дзіцячы камбінат.

Piątek 2 III — 12.50 Klub Twórczości Amatorskiej. 14.30 Koncert symf. 14.55 Spotkanie wyborcze L. Breżniewa. 19.00 Rep. ze spotkania. Potem koncert. Trans. z Pałacu Zjazdów.

Sobota 3 III — 7.55 Przegląd międzynar. 10.55 Hokej. Dynamo (M) — Torpedo (Gorki). 15.35 Filmy anim. 16.05 Nie do wiary. 17.05 Pr. estrad. 19.35 Panorama film. 21.35 Panorama nowin.

Niedziela 4 III — 9.00 Film fab. 12.10 Spektakl. 14.35 Klub film. 16.00 Panorama międzynar. 16.45 Film fab. 19.45 Koncert. Trans. z Sali Kolumnowej. 21.15 Panorama nowin.

Беларуская радыёперадача: субота, 12.05. — 12.25 (UKF).

КІНО

Białowieża Słońce hien — tunez.-holend. 6—7. Portret Sohenkin — jap. 8—9. One dwie — węg. 10—11.

Bielsk Podl. Próba ognia i wody — pol. 5—6. Narodziny gwiazdy — USA 7—8. Ślady — wł. 9—10. Bez znieczulenia — pol. 11.

Czeremcha Wraki — pol. 6—7.

Czyże Nocne widma — ang. Nieposkromieni hajducy — węg. 7—11.

Gródek Wyspy na Golfstromie — USA 10—11.

Hajnówka Bazen — buł. 5—6. Abba — szwedz. 7—9. Te niebezpieczne drzwi na balkon — radz. 10—11.

Michałowo Ronercaster — USA 6—7. Wilk morski — rum. 8—9. Zemsta wilka morskiego — rum. 10—11.

Mielnik Terror Mechagodzilli — jap. 10—11.

Narew Córka króla wszechmórz — czes. Rok Święty — fr. 7—11.

Narewka Ostatni film o Legii Cudzoziemskiej — USA 7—11.

Nurzec Filipek — NRD 6—7. To moja sprawa, szefie — czes. 8—9. Pejzaż horyzontalny — pol. 10—11.

Марыя Пятроўна ● Пакруціць за хвост... ● Шляхам гадоў ● Усім не дагодзіш ● Заснежаныя думкі ● Шлюб ● Піліп Саскі ўсё яшчэ пра традыцыю ● Весткі з Гайнаўкі, Нарвы, Гарадка, Рыбакоў, Кузавы ● Пасля з'езду карэспандэнтаў „Нівы“ ● Пра дыэту і вясну ● Калі сніцца скарб ● У штанах і... без штаноў ● Кастусь здзіўляецца ● Цытуем Гапку ● Песня „Gdzieś w sercu na dnie“

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE“
Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul. Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-82-41

* *

Wydawca:
RSW „Prasa-Książka-Ruch“, Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe w Białymstoku. Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch“ oraz urzędy pocztowe i doręczyciele. Cena prenumeraty rocznej 80 zł. 80 gr. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch“, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71.
Indeks 36911/36671
B.Z.Graf. Zam. 344. Nakład 8 100 egz. S-2

БЕЛАВЕЖА

СТАРОНКА ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ.

Апавяданні Мікалая Гайдука, дакладней жа, іх сюжэтная канва, снуюцца вакол гістарычных падзей, што існуюць нярэдка як зусім легендарныя запісы старажытнарускіх летапісаў. Эпіграфамі гайдуковых апавяданняў становіцца або запісы асобных гістарычных здарэнняў запісы на самай справе адступніцкія, якія проста вымагаюць ад пісьменніка папаўнення літаратурнай выдумкай, аўтарскімі здагадкамі пра праўдзівы ход падзей, або так званыя „залатыя словы“, якія патрапяць сваёй сціпласцю. Трапнасцю пераказу сфармаваць або нават выклікаць перад нашымі вачыма чараду гістарычных падзей або здарэнняў, што патанаюць у гістарычнай магме і гэта, бадай, не закід. Многа літаратурных твораў сярод гістарычных аповесцей або закранаючых гісторыю карыстаецца такімі самымі метадамі. Гэта галоўным чынам датычыцца сюжэтнай лініі, метадаў мастацкага стварэння або адлюстравання свету і гістарычнай свядомасці літаратурных герояў.

Гайдук, прыгалубіўшы паэзію ўсведамляючага апавядальніка, як быццам бы імкнецца дайсці да кожнай размовы, важнага дыялагу, што адбываецца паміж яго героямі. Выбірае ён з аграмаднага матэрыялу, які апавядае пра жыццё тае ці іншай пастаці, тыя факты і тыя здарэнні, якія дапамагаюць у стварэнні вобраза гэтай пастаці, надзеленай станоўчымі і адмоўнымі рысамі. Гэтая дваістасць у паводзінах літаратурных герояў намечана ўжо пры паказе знешняга іх выгляду, апісанні, у якім Гайдук адразу навязвае чытачу, што вось той, з воўчай мордай і ненавідным вачыма, у яго творы абавязаны выконваць ролю „цёмнага тыпа“. І ў выніку такога іменна „запланавання“ герояў у большасці апавяданняў Гайдука атрымоўваем звычайную шахматную дошку, на якой расстаўлены аўтарам героі з вызначанымі ім ролямі-дыялагамі пачынуць папяровую бітву за кавалак праўдзівай або легендарнай рэчаіснасці (не будзем спрачацца за гэта). І так створаныя падзеі могуць выклікаць зацікаўленне ў чытача. Аднак мы павінны ўсведамляць сабе, што гэта ёсць інструменты, якімі карыстаецца папулярная літаратура, як кажуць — з трэцяй рукі. Але ж, бадай, пад сілу аўтару дасканалага, ды пры тым не толькі аднаго, апавядання „Апошні“ іншая канструкцыя, чым уласцівая лубачнай літаратуры.

Закіды, якія тут выказаны ў адрас Мікалая Гайдука, яго апавяданняў, былі б яшчэ няпоўнымі, калі б не дадаць да ўсяго гэтага, назавем яе ўмоўна, „творчасці з нагоды“, якой даверыўся аўтар. Амаль кожнае апавяданне пачынаецца апісаннем прыроды, зрэшты апісаннем надзвычай чароўным, празнайма — паэтычным. Не бракуе Гайдуку таленту ў стварэнні літаратурнага пейзажу, шчырага захаплення красою краявіду, у якім давялося (або пашчаслівілася) жыць яго героям. У апавяданні „Пагоня“ Гайдук апісвае вясну 1440 года, якая раптоўна развеяла зіму цёплым дажджом, сонца зазірнула ў вокны і г.д. і г.д., але тут жа аўтар папаўняе гэтае апісанне сваім паясненнем, што гэта не быў час радасці, захаплення над абуджаным жыццём прыроды. Успомненая мною дваістасць тут пачынае іграць першую скрыпку — расце неспакой, як у жудасным сне — ад радасці да раптоўнага жаху. Такі літаратурны прыём надта папулярны, прыгадайма хоць бы здзяйсненні (гіганцкія на гэтым попрышчы) Ю. І. Крашэўскага. Аднак справа не ў параўнаннях і не ў спасылках на традыцыю. Гэта ёсць так званыя літаратурныя сені, напоўненыя пахамі зелля, сушаных грыбоў, часам цёмныя, але цеплынёю хаты, яе пахамі напоўненыя. У гэтых „сенях“ аўтар спрабуе вязаць сетку лёсаў, часта пачынаючы дыялагам (гэта ўцягвае ўсё яшчэ несарыентаванага чытача), каб потым апісаннямі сітуацый і падзей ахарактарызаваць герояў, якія ўваходзяць у так званыя вялікія гасцінныя пакоі або ў цёмную баковачку. Гайдук часта пачынае сваё апавяданне ад апісання дрэваў. І тут лёгка заўважаюцца зацікаўленні Гайдука гісторыяй культуры. Дрэвы пачынаюць выконваць магічную ролю. Дуб становіцца ўвасабленнем сілы, змагання, вытрымкі: бяроза — гэта не толькі веснавыя зараснікі, але скрываецца пад ёй патаемная плынь эротыкі, якая часта ажыццяўляецца ў адной цёплай размове або ў парушэнні існуючага да пэўнага часу парадку і шчасця. Можна было б знайсці яшчэ болей такіх кампазіцыйных прыёмаў, якія ў „літаратурным успрыняцці“ не з'яўляюцца нічым заганным, а ў апавяданнях Гайдука выконваюць ролю сімвалаў.

Немагчыма прааналізаваць поўнасцю багатую праблематыку творчасці Гайдука. Яна абараняецца сваімі ўласнымі мастацкімі нормамі, калі прымем такую творчасць як „гістарычную гутарку“ ці так званае „гістарычнае чытанне“. У выпадку, калі перад ёю ў беларускай прозе пастаўлена заданне выконваць такую ролю, якую ў польскай споўніла трылогія Сянкевіча, тады ўсялякія закіды, якія былі зроблены або маглі б быць зроблены ў адрас апавяданняў Гайдука, павінны быць адкінуты. Але ж, на міласць боскую, да літаратуры нельга адносіцца, як да асаблівага музея! Падабенствы павінны праяўляцца ў традыцыі, але ад літаратурнага варштату творцы патрабуецца нечага болей, чым наследаванне. Словам, справа заключаецца не толькі ў „зграбнай“ перадачы канкрэтнага зместу, але таксама ў літаратурным рамястве. І мы не павінны асабліва давяраць аўтару ў паказе гістарычных рэаліяў, бо аўтар мае права бараніць сябе сваім чуццём пісьменніка.

Гладкасць, плаўнасць развіцця дзеяння ў апавяданнях Гайдука, зместу якіх чытачу не пераказваю, бо большасць з іх паявілася ў „Ніве“ або ў „Беларускіх календарах“, атоесамлівае літаратурны погляд гэтага аўтара са шпацырам яго па нетрах старых падзеяў у пошуках чароўных каменняў, шляхетных. Гэтак ён паступае з намерам скласці мазаіку падзей. Яе мы не заўсёды можам адобрыць як гістарычны твор мастацтва, уваскрошаны сціслацю гісторыка, ані як літаратурны твор, што пісаўся ў запале, як ужо памянёнае дасканалае апавяданне „Апошні“. У гэтай творчасці знаходзіцца (можа гэта маё асабіста адчуванне) нейкая колькасць штампаў, ад якіх аўтар, бадай паступова адыходзіць, і мы спадзяемся, што ён

(Працяг на стар. 5)

НЕБЫВАЛАЕ! ЧЫТАЙЦЕ: ЛЕАНЧУК ЧЫТАЕ ГАЙДУКА І КРЫТЫКУЕ ЯГО, ГАЙДУК ЖА ЧЫТАЕ ЛЕАНЧУКОВУ КРЫТЫКУ ГАЙДУКОВЫХ АПАВЯДАННЯЎ і КРЫТЫКУЕ ЛЕАНЧУКА! НАРЭШЦЕ Ж НАШЫЯ ХЛОПЦЫ РАСКРЫТЫКАВАЛІСЯ ВА ЎСЮ... — ЛІТАРАТУРНУЮ СТАРОНКУ „БЕЛАБЕЖЫ“!..

Лепш абы-што, чым нічога

Янка Леанчук, чытаючы мае апавяданні, ці як ён іх абзывае — „творчасць з нагоды“, вычытаў там замнога і то такога, пра якое мне нават і не снілася ў самым цудоўным сне. Мо ён не з таго месца іх чытаць пачаў?

Я, для прыкладу, чытаў яго артыкул з канца. А то таму, што ён там напомніў мне, каб „усведамляць сабе тыя абавязкі, якія ляжаць на пісьменніку, які абмаквае сваё пяро ў Гісторыю“. Спачатку я перапалохаўся ад такіх і вялікіх і важкіх слоў. Але калі прыпомніў, што яны адносяцца да маіх усяго толькі якіх-небудзь двух дзесяткаў кароценькіх апавяданнечкаў, мне неяк ямчэй стала. Гэта ж, усе іх разам склаўшы, дык ледзь на такую кніжачку збярэцца, што ў адным леанчуковым аграмадным кулаку яна схаваецца і нават познаку не будзе. І тады мяне парваў такі смех, што аж бокі забалелі. Смяяўся я, смяяўся так, і мне раптам сумна стала. Бо і падумайце: што ўжо сказаў бы мой шаноўны крытык, калі б я напісаў дагэтуль не дваццаць, а, скажам дзвесце апавяданняў?! Колькі б тады ён у сваім артыкуле ўжыў слоў з вялікай літары, ды якіх слоў! І ўсе тыя пышнасці ды велічнасці страчаны для мяне з-за маёй надта ж мізэрнай літаратурнай выдайнасці, а дакладней — звычайнай ляноты...

Ці возьмем насмешкі Леанчука над тым, што мае апавяданні быццам бы здатны толькі на займанне людзей у „святыя вечары“. Галубок, дык ты ж лепшага і пажадаць мне не мог! Для мяне было б найбольшым шчасцем, калі б мае апавяданнечкі людзі чыталі якраз у тыя, напоўненыя цішынёю, спакоем ды задумаю над прыгажосцю чалавечага існавання, цудоўныя вечары паміж Калядамі і Хрышчэннем! У часы майго дзяцінства іменна ў такія вечары бацька вымаў з-за іконы набытую яшчэ недзе навосені ў Міхалове, Гарадку ці Свіслачы трапіўшую яму на вока кніжачку, сядзеў за сталом каля лямпы і чытаў уголас. Маці сядзела побач і дзерла ў рэшаце пухкае гусінае пер'е. Я ж узлазіў бацьку на калені, зазіраў у кніжку і здзіўляюся: як гэта можна ўкласці ў карткі такія важныя справы і словы, над якімі доўга разважаюць і татулька і матулька. Так. Іменна цеплыню тых вечароў я і панёс у свет, і яна саграваe маё сэрца ва ўсе самыя студзёныя жыццёвыя завірухі. Чароўныя былі тыя чытанні ў „святыя вечары“. Хто толькі з пішучых не марыў, каб іменна тады чыталіся іхнія творы! Нават сам Леанчук напэўна жадае ўсім сэрцам гэтага сваім вершыкам.

Не толькі што абвінавацiў мяне, што быццам бы я пішу ўсе свае апавяданні на адзін капыл па тых самых рэцэптах, Леанчук яшчэ ўзяў ды аблаяў іх „халоднымі закускамі, на дадатак пакрытымі снеддзю часу ды пылам“. Што ж, спачуваю яму, калі пасля маіх апавяданняў яго схапілі болі жывата, вострая нястраўнасць ці яшчэ што і горшае, але, па праўдзе сказаўшы, я якраз і любуюся ў старасвеччыне. Не толькі ёю не пагарджаю, але вельмі цешуся, калі мне ўдаецца дабыць, уваскрасіць з забыцця якую-небудзь дробязь якраз „пакрытую снеддзю часу ды пылам“. А ўсё гэта таму, што гэта такі самы, мне здаецца, таямнічы і заманлівы свет, як і здабыткі будучых часоў. Усе мы жывем паміж мінулым і будучым. І ў адным і ў другім наша пакаленне прысутнічаць ужо не будзе. А варта ж хоць уволю паздагадвацца на тыя дзівосы, нам ужо цалкам недаступныя. З тым жа капылом то, вядома: кожнае вока па-свойму бачыць, а кожны кравец сваім аршынам мерыць. Са сваім аршынам я адмерваю шляхі-гасцінцы паміж Бугам і Нёманам і, чым даўжэй заглядваю ў даўніну гэтых ваколіц, тым усё болей пераконваюся, што дзеяліся тут вялікія і займальныя справы, якія нічым не ўступаюць праслаўленым падзеям над Віслай, Дунаем, Сенай ці Тыбрам.

Як бы там ні было, але западозрыць мяне ў наследаванні вялікім Ю. І. Крашэўскаму і Г. Сянкевічу, гэта кідаць у мяне нават не акрайцам жытняга хлеба, але валіць проста здобным пшанічным пірагом... Не! На такую пахвалу я абсалютна не заслугоўваю па сотні прычын. Да таго дадам, што гэтыя вялікія пісьменнікі ставілі зусім іншыя мэты, перад сваімі творамі, чым я вызначыў сваёй драбнаце: яны пісалі „для падмацавання душ“ у часе нацыянальнага зняволення польскага народа, я ж пішу для пашырэння сярод беларусаў Беласточчыны самых простых, элементарных ведаў пра сваю мінуўшчыну. Намагаюся прыпомніць маім родзічам усяго толькі тое, што сядзяць яны на зямельцы спрадвечна сваёй, выпеставанай мазолістымі рукамі і абмытай краплістым потам многіх дзесяткаў пакаленняў іх продкаў. Імкнуся ўмацаваць у іх гэтую свядомасць. Ад Крашэўскага і Сянкевіча нас аддзяляе, як вядома, цэлае стагоддзе, за гэты час паўсталі зусім іншыя праблемы і нарадзілася іншая небяспека, асабліва перад беларусамі.

Не, я не абражаюся на Леанчука за тое, што ён, уздзеўшы тогу і парык універсітэцкага прафесара, намагаецца ўвапхнуць мае апавяданні ў катушок з надпісам: „Самая дрэнь — лубачная літаратура“. Прыпамінаю пры гэтым чытачам, што „лубачнай“ прынята называць вельмі простую, прымітыўную, пашыраную сярод звычайных людзей літаратурную творчасць. Бо і цяжка за гэта абражацца, таму што іменна гэтая, ненавідная Леанчуку творчасць, жыве і квітнее сярод мільёнаў звычайных працоўных людзей ад сярэднявечча і па сённяшні дзень. Вядома ж, каштоўныя выданні з залатым цісненнем на скураной вокладцы абрастаюць пылам ды буцвеюць нячытаныя ў бібліятэках, а людзі чытаюць, захапляюцца і задумваюцца якраз над тымі мізэрнымі кніжачкамі, што выдадзены на слабенькай паперы і ходзяць з рук у рукі. І яны іменна фармуюць адчуванні народа і яго свядомасць. Таму залічыўшы да іх і мае апавяданні, Леанчук, наперакор уласнай волі, прызнаў ім надта ж важную грамадскую ролю. І зноў, здаецца мне, моцна перабольшыў!..

Мой крытык не любіць старажытнарускіх летапісаў, а я проста закаханы ў іх па вушы. У іхніх „залатых словах“, пра якія з такой пагардай піша Леанчук, просценькіх, вобразных, пазбаўленых схаластычнай казуістыкі лацінскіх хронік, я адчуваю жывое дыханне тае даўно адышоўшай ад нас эпохі, рухлівай, барвовай. Напрыклад, з такога запісу: „Въ лето 6492 (984 год) иде Володымеръ на ятвяги и победивъ я...“ чую адгалоссе дружын князя Уладзіміра Вялікага, як яны прабіваюцца ляснымі гасцінцамі з берагоў Буга на пабярэжжа Нёмана, перапраўляюцца

(Працяг на стар. 5)

ГМІННЫЯ НАВІНЫ

ВЯСКОВЫЯ ДАРОГІ

У Беластоцкім ваяводстве ёсць 8800 кіламетраў дарог, у тым ліку 1400 км дзяржаўных дарог і 7400 км — мясцовых. Толькі 3300 км дарог мае цвёрдае палатно. Таму нялёгка ўсюды даехаць. У мінулым годзе ў ваяводстве пабудавана 52 км мясцовых дарог. У наступных гадах неабходна будзе навязіць на іх жвіру. Пабудова дарог вельмі каштоўная. Для прыкладу, 1 км жвіроўкі каштуе звыш 1 мл. злотых, а 1 км асфальтаванай дарогі каштуе амаль 3 млн. злотых. А трэба ж ведаць, што гмінны фонд выкарыстоўваецца і на кансервацыю дарог. Таму грамадская дапамога вяскоўцаў у пабудове дарог проста неабходна.

ПРАСТОР ДЛЯ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

За гады 1968-1978 на Беласточчыне ліквідавана звыш 327 тысяч гектараў цераспалосіцы (шахаўніцы). Цяпер геадэты заняты ПФЗ-этаўскай цераспалосіцай, каб атрымаць тут і там значны комплекс зямлі і перадаць яго ПГР, РСП, СКР або узорным гаспадарам.

Праблему гэтую дасканала ілюструе прыклад вёскі Трасцянка (Нараўская гміна). Тут 487 га зямельных угоддзяў з ПФЗ знаходзіўся ў 776 кавалках. Гэткую цераспалосіцу ліквідавалі ў 1977 годзе. Цяпер тут куды які прастор для навейшых сельскагаспадарчых машын. І не трэба ездзіць па шнурочкахшахаўніцах ды перабірацца з аднае на другую. Словам, канцэнтрацыя зямлі здае экзамен. Гэта зараз, бясспрэчна, першы крок да сучаснасці.

ЗЯМЛЯ Ў ЦАНЕ

У гадах 1975-1978 сяляне Беластоцкага ваяводства перакazалі дзяржаве больш 66 000 гектараў зямлі.

У апошнім часе гэты працэс рэзка змяніўся. У мінулым годзе сяляне купілі амаль 2400 га і ў бягучым годзе купяць яе 4550 га. Апрача таго, 26 000 га сяляне арандуюць. Могуць яны купіць сабе зямлю з дапамогай крэдытаў у спулдзельчых банках. Зацікаўленне купляй зямлі наглядаецца нават ва ўсходнім рэгіёне ваяводства ў гмінах Міхалова, Гарадок і Крынкі, дзе яшчэ да нядаўна зямля не была ў цане.

МАЛАДЗЁЖНЫ ПАЧЫН

Ваяводская арганізацыя ЗСМП у Беластоцкім ваяводстве абавязалася з нагоды 35-годдзя ПНР павялічыць пагалоўе быдла на 2830 штук, свіней на 6270 штук і авечак на 760 штук.

У грамадскіх пачынах моладзь будзе працаваць 166 тысяч гадзін пры рамонтах дарог, клубаў і вясковых святліцаў, пры добраўпарадкаванні пасёлкаў, пры пасадцы лесу.

66 ІЗБАЎ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ПАМЯЦІ

У Беластоцкім ваяводстве ў мінулым годзе было адкрыта 10 ізбаў нацыянальнай памяці. Цяпер усіх іх ёсць 66.

ГАЙНАЎШЧЫНА БУДУЕЦЦА

Сяляне Гайнаўскай гміны атрымліваюць усё лепшыя вынікі ў сельскагаспадарчай прадукцыі і значныя даходы. У 1977 і 1978 гадах пабудавалі яны 65 новых жылых дамоў і 70 інвентарскіх будынкаў. Апрача таго, мадэрнізавалі 29 абораў і хлеўняў. Такім чынам для свойскай жывёлы прыбыло 1935 месц, у тым ліку 1500 месц у новых будынках.

Сёлета будзе пабудавана 30 дамоў і 20 інвентарскіх будынкаў (у іх будзе 1088 месц). У 15 старых будынках пасля іх мадэрнізацыі прыбудзе 106 месц.

Варта адзначыць той факт, што зараз сяляне будуюць перш за ўсё прасторныя інвентарскія будынкі і ўводзяць да іх поўную механізацыю пры абслугоўванні свойскай жывёлы. Гэтак робяць гаспадары, якія задумалі спецыялізавацца ў жывёлагадоўлі.

ЯШЧЭ АДЗІН КЛУБ

Драглі знаходзяцца ўсяго ў трох кіламетрах ад Саколкі і на так званым татарскім шляху (у напрамку да Багонікаў). Гэта вялікая вёска. Але не было тут дзе развіваць культурнае жыццё. У пачатку гэтага года з дапамогай прыйшла гмінная спулдзельня ў Саколцы. Памяшканне для клуба знайшлося ў прыватным будынку (у двух пакоях). Яшчэ патрэбна мэбля. Мастацкае афармленне зробяць самі жанчыны, члены мясцовага актыўнага КГВ і тутэйшая моладзь. Жаночы гуртак атрымаў грашовую ўзнагароду за поспехі ў павелічэнні сельскагаспадарчай прадукцыі і за яе арганізуе пазычальню кухоннага посуду і настольных сервізаў. Змяшчацца яна будзе ў баковачы.

(яц)

(Працяг са стар. 1)

Калі надарылася гэтакая нагода, Косця доўга не задумоўваўся. Тым больш, што ў наступным годзе плануе пераняць бацькоўскую гаспадарку. У сувязі з тым запісаўся на курс трактарыстаў. Хоча гаспадарыць па сучаснаму. Каб папоўніць пераняты ад бацькі веды, гадоў з'яўляецца ён солтысам. Хваляць яго людзі. Параіць, дапаможа. Розныя ж у людзей праблемы. А Новае Ляўкова вёска не малая — 90 сем'яў. Агулам жыве там 301 асоба. Апрача гэтага даходзіць яшчэ Лазова. Шмат тут змянілася пры яго кадэнцыі. На абодвух баках вуліцы зрабілі ходнікі, паявіўся спажывецкі кіёск, прапэндзлем фарбы. Складзеныя яны з дробненькіх кавалачкаў дрэва. Найчасцей з арэха, чырвонага дрэва, марсоніі. Ідэальная падборка колераў гаворыць аб мастацкіх здольнасцях Косці Целушэцкага.

— Работы пры гэтым многа. Часамі трэба пасядзець. Вось, прыкладна, гэтую ікону, — паказвае ў куток, — рабіў дзевяць дзён.

Новае Ляўкова ляжыць паміж рэкамі. Зараз жа за стадоламі плыве Баброўка і Нараўка, з другога боку, крыху далей, нясе свае воды Нараў. Тут праходзіла дзяцінства Косці Целушэцкага. Блізкасць рэк зашчапілі яму цягу да рыбацтва.

— Абы толькі вольная хвіліна, бяру вудачкі і на рэчку. Ой, люблю рэчку. Цэлы дзень гатоў прасядзець.

ЧАЛАВЕК З НЕКАЛЬКІМІ ПРАФЕСІЯМІ

законччы разам з жонкай Марысяй курс кваліфікаванага гаспадара. Пабудавалі стадолу, вялікі прыгожы кароўнік.

Можа ў будучым трэба будзе перастaвіцца на спецыялізацыю. А калі спецыялізацыя, дык жывёлагадоўля. У нас жа столькі лугоў!

Даверанюць і шануюць Косцю Целушэцкага ў Новым Ляўкове. Ужо шэсць лажылі шмат дарог. Вялікі ўклад унеслі самі сяляне.

— Ды і сама вёска змянілася, — гаворыць солтыс. — Папрыгажэла. На працягу дзесяці гадоў паявілася дваццаць новых будынкаў, а пяць яшчэ будуецца.

У хаце ў Целушэцкіх, як у казцы. На сценах карціны, зробленыя інтарсіяй. Птушкі, іконы, пейзажы. Усё ў натуральных колерах, хаця нідзе не відаць нанесенай

Цяга да інтарсіі паявілася яшчэ, калі Косця вучыўся ў прафесіянальнай школе. Дрэмлючы талент абудзіў у ім настаўнік Анатоль Жукоўскі, які вёў інтарскі гурток.

— Скласці фігуру гэта не праблема, але падабраць колеры, во дзе штука, — тлумачыць. — Трэба выхапіць усё, — і найменшыя мар[?]шчыны і адценні колераў.

Гэта мае другое хобі. І жонка таксама любіць.

У Косці Целушэцкага трое дзяцей — дзве дачкі і сын. Старэйшая Эля вучыцца ўжо ў трэцім класе пачатковай школы, Марыся і Ярэк яшчэ маленькія. Згодна жыве сям'я Целушэцкіх. Шануюць іх людзі.

Міхась Шаховіч
Фота аўтара

(Працяг са стар. 2)

БЫЛЫ СТАРШЫНЯ

уласны трактар і шмат іншых сельскагаспадарчых машын, уключна з млынком-сьрутоўнікам, які так патрэбны гаспадарам на вёсцы. Куклікі прадаюць дзяржаве шмат збожжа, бульбы, мяса, малака. Гаспадарка дае ім вялікі даход. Цяжкая сялянская праца добра аплачваецца.

Мікалай Куклік са справамі сельскагаспадарчай вытворчасці меў дачыненне на працягу 18 год як мясцовы начальнік. Ад пачатку 1954 года быў ён старшынёю гміны ў Шудзялаве, старшынёю грамадскай рады ў Паўднёвым Востраве, а пазней, калі колькасць грамад была зменшана, старшынёю ГРН у Гуранах. 18 год старшынстваваць — не простая справа. Не мала розных сялянскіх спраў давялося вырашаць.

Адначасова на працягу 16 год на грамадскіх началах выконвае ён функцыю старшыні надзорчай рады ГСу ў Крынках. Даверанныя абавязкі заўсёды выконваў салідна і таму заслужыў на пашану і на значок кааператыўнага руху. Апрача таго, узнагароджаны Сярэбраным Крыжам Заслугі, Медалем 30-годдзя ПНР і сярэбраным значкам „Заслужаны для Беласточчыны".

У сваім асяроддзі Мікалай Куклік з'яўляецца аўтарытэтам, бо ён і сакратар партыйнай арганізацыі ў Паўднёвым Востраве, і член Рэвізійнай камісіі гміннага камітэта ПАРП, і лаўнік раённага суда ў Саколцы. Разнародносць пытанняў у грамадскай працы і своеасаблівы, чалавечы да іх падыход, вылучаюць яго як чалавека клапатлівага, сумленнага і прынцыповага.

І яшчэ некалькі слоў аб яго маладосці. Калі яму споўнілася 18 год, у 1935 годзе, прыняты ён быў у члены падпольнай Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі, якая вяла барацьбу за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне. А ён, як і ўсе КПЗБоўцы, у жорсткіх умовах праследавання вядзе прапагандыцкую работу ў сваім асяроддзі, разам са сваімі сябрамі арганізоўвае спатканні з выдатным дзеячом КПЗБ Сяргеем Прытыцкім, які быў родам з недалёкай вёскі Гаркавічы.

Мікалай Куклік у 1940 годзе ажаніўся. Мае трох сыноў і ўжо дачакаўся некалькіх унукаў.

Тэкст і фота **М. Хмялеўскага**

Заўсёды з дапамогай

Сёлета Польскі Чырвоны Крыж (ПЦК) будзе святкаваць сваё 60-годдзе. Ад заснавання па сённяшні дзень асноўнай мэтай яго дзейнасці з'яўляецца грамадская дапамога ўсім працуючым. ПЦК нароўні з дапамогай хворым і адзінокім людзям ставіць перад сабой задачу пашыраць веды аб ахове здароўя, прапагандаваць ганаровае донарства ды весці санітарнае абучэнне.

У Беластоцкім ваяводстве дзейнічае больш 800 гурткоў ПЦК з лікам звыш 80 тысяч членаў. Звыш 18 тысяч дзяцей належыць да клубаў „Вавёрка", якія займаюцца перш за ўсё прапагандаваннем ведаў аб асабістай гігіене і ўсяго акружаючага ў месцы знаходжання чалавека. Статыстыка гаворыць, што існуе 16 пунктаў апекі над адзінокімі хворымі, зарэгістравана 59 клубаў ганаровых донараў, аб'ядноўваючых каля 4,5 тыс. донараў, а 179 сёстраў хуткай дапамогі ПЦК апякуецца звыш 400 хворымі ў хаце.

Асабліва многа робіцца ў галіне масавага санітарнага абучэння. Праводзіцца яно на курсах у вёсцы і ў горадзе, сярод дарослых і моладзі. Яно неабходна членам ПЦК у штодзённым жыцці ў выпадку пажару, у час жніва, бульбакапання, дарожных няшчасцяў і г.д.

У апошнім часе да найактыўнейшых клубаў ганаровых донараў належаць клубы ў Орлі, Боцьках і Гайнаўцы, а таксама школьныя ГДК у Сельскагаспадарчым тэхнікуме ў Ружанастоку, у гастранамічных школах у Беластоку і прафесіянальных школах у Гайнаўцы.

(яц)

Ці ведаеце, што...

...ЗСМП у Польшчы аб'ядноўвае звыш 2,4 млн. членаў у звыш 66 тысячах гурткоў. Маладзёжная арганізацыя рэкамендавала больш 140 тысяч сваіх найлепшых членаў у рады партыі. (яц)

УСПАМІНЫ (9)

РАДАСЦІ І ГОРА

Вярнуўшыся з фестывалю, выязджалі мы на сустрэчы з моладдзю ў розныя мясціны нашага павету. А тут запрашэнне з Алецка. Тамашнія маладзёжныя актывісты, даведаўшыся, што мы былі на фестывалі, прасілі сустрэцца з імі. 8 верасня паехалі да іх. Пагода была сонечная, як летам. Язда адкрытым грузавіком дастаўляла сапраўдную прыемнасць. Ехалі 5 гадзін. Сустрэлі нас у Алецку як сваякоў. У часе выступлення ўсе нашыя песні запісаў на магнітафонную стужку юнак з проз-

На стадыёне Дзесяцігоддзя.

На спартыўнай ніве

З кожным годам растуць рады ЛЗС у гмінах: Бельск, Заблудаў, Дуброва, Бранск і Вышкі. Аднак найбольш членаў ЛЗС прыбыло за мінулыя два гады ў Бельскай і Заблудаўскай гмінах. І так у Бельскай гміне гэтая арганізацыя налічвае зараз 1098 членаў, у тым ліку 414 дзяўчат і ў Заблудаўскай гміне — 935 членаў, у тым ліку 353 дзяўчыны.

Найлепш працуе гмінная рада ЛЗС у Дуброве. Яна нават на ўліку ў краіне — займае шостае месца.

*

У шахматных розыгрышах найлепшых поспехаў дабіліся майстры „каралеўскай ігры“ з гмінаў: Сямяцічы, Нараўка, Крынкі, Заблудаў, Бельск, Монькі, Сухаволя і Нараў.

У турнірах настольнага тэніса на кубак КГВ найлепшых поспехаў дабіліся Марыя Смактуновіч з Нарвы і Анна Бачэўская з Тыкоціна.

З кожным годам усё больш асоб удзельнічае ў спаборніцтвах па лыжах. У апошніх спаборніцтвах у Супраслі змагалася 300 асоб найлепшых у паасобных гмінах. На ваньках найахвотней ездзяць ЛЗСаўцы з Суража, Міхалова і Нарвы.

У стралецкіх спаборніцтвах штогод удзельнічае каля 3000 асоб.

У розыгрышах футбольных камандаў на кубак Галоўнага праўлення ЗСМП удзельнічае каля 5000 юнакоў.

Найбольш спартакіядаў арганізуюць дзеячы ЛЗС у гмінах: Міхалова, Заблудаў, Гарадок, Юхновец, Лапы, Сураж, Нараў і Бельск.

Вялікім зацікаўленнем у моладзі карыстаюцца сустрэчы з удзельнікамі алімпіядаў.

*

Моладзь, аб'яднаная ў радах ЛЗС на Беласточчыне, прымае абавязацельствы з нагоды 35-годдзя ПНР. Члены ЛЗС Сакольскай гміны абавязаліся выканаць розныя грамадскія пачыны на суму 200 тысяч злотых. Дзяўчаты і юнакі пасадзяць 1000 штук дрэўцаў і кустарнікаў, будуць будаваць і рамантаваць дарогі і спартыўныя пляцоўкі ў сваіх мясцовасцях. **(ЯЦ)**

Наймалодшыя чытачы ў дубіцкай бібліятэцы. Бібліятэкар Марыя Чыквін.

КНІГА — НАЙЛЕПШЫ ПРЫЯЦЕЛЬ

Дубіцкая бібліятэка мае 7.000 тамоў. З іх пастаянна карыстаецца 220 мясцовых чытачоў.

Не толькі кніга прыцягвае чытача да сябе, але і той, хто яе распаўсюджвае, хто яе табе падае. Марыя Чыквін — добры прапагандыст кніжкі. Сваіх чытачоў яна прымае сардэчна і ветліва. Кожнаму паможа знайсці патрэбную кніжку і параіць, што варта прачытаць. У бібліятэцы парадак і чысціня, і хоць бібліятэка змяшчаецца ў прыватным будынку і цеснавата ў ім, але лік чытачоў пастаянна расце.

Кніжкі ўсе абложаны і ляжаць у алфавітным парадку. У нас найахвотней чытаюць А. Амільяновіча, Я. Івашкевіча, а таксама Янку Купалу, Якуба Коласа, Міхася Лынькова. Беларускіх кніжак у бібліятэцы 384, а рускіх — 205.

Сярод дарослай моладзі найбольш кніжак чытае Віктар Тафілюк з Дубіч Царкоўных і Юрка Несцярук — выпускнік беларускага ліцэя ў Гайнаўцы. У бібліятэцы багата палітычнай літаратуры і людзі ў нас штораз больш чытаюць яе.

Са старэйшых чытачоў многа чытае Анастасія Рута з Дубіч Царкоўных, а таксама Дзям'ян Краўчук з Грабаўца, самавук, а найбольш ён чытае на рускай і беларускай мовах. Яго любімыя аўтары — гэта М. Шолахаў і Янка Купала. У размове з ім я даведаўся, што ён чытач „Нівы“ ад першага дня яе існавання, і што са старонак „Нівы“ вывучыў ён беларускую мову. Гэты чытач любіць кніжкі і гаворыць, што кніжка гэта „настаўнік і найлепшы прыяцель“.

Я толькі для прыкладу падаў некалькі асоб. Ёсць больш такіх, ды, зразумела, усіх вылічваць не будзем, задоўга было б. Усе чытачы дубіцкай бібліятэкі — любіцелі добрай кніжкі.

13 бібліятэчных пунктаў дубіцкай бібліятэкі знаходзіцца ў вёсках гміны і кожны з іх мае свайго апякуна. У пунктах таксама чытальніцтва прапагандуецца вельмі шырока. Для прыкладу, падам, што ўсіх чытачоў на пунктах налічваецца 560. Нядрэнна! Ёсць таксама філіял дубіцкай бібліятэкі ў Старым Корніне, які вядзе Варвара Тамашук. Філіял мае два бібліятэчныя пункты ў вёсках Карыціскі і Ягаднікі. І тут чытальніцтва не дрэмле. Перспектыва чытальніцтва ў Дубіцкай гміне рысуецца добра. Усё больш людзей будзе прыходзіць па кніжкі.

М. Панфілюк

(Працяг са стар. 3)

Чытанне гісторыі Мікалаем Гайдуком

пазбудзецца гэтых рэцэптаў на халодныя закускі, на дадатак пакрытыя снеддзю часу ды пылам..

Творчасць Мікалая Гайдука вырастае з паэзіі, з цудоўнага малюнку краявідаў, захаплення прыгажосцю гэтай зямлі. Таму перанясенне паэтычнага вобраза з верша ў апавяданне пагражае небяспекай прымяніць яго неадпаведна ды спатыкнуцца пры гэтым. І гэтыя недахопы спрабаваў я выявіць, маючы на ўвазе тое, што аўтар сам добра ведае, што найбольш адпаведнае ён можа даць чытачу. Каб не толькі займаць чытача ў час „святых вечароў“, але таксама ўсведамляць сабе тыя абавязкі, якія ляжаць на пісьменніку, які абмаквае сваё пяро ў Гісторыю.

Янка Леанчук

(Працяг са стар. 3)

ЛЕПШ АБЫ — ШТО, ЧЫМ НІЧОГА

праз Нурэц, Нарву, Супрасль, Бебжу, змагаюцца ў Яцвягіі, а потым на сённяшняй Беласточчыне вызначаюць месцы на „цвердзі“, адводзяць месцы на „весі“, прабіваюць новыя гасцінцы, каб гэтая зямелька была трывалай ахövай ад нападаў хоць і скораных, але ўсё ж небяспечных яцвягаў. Або цудоўнейшыя запісы ў Іпацьеўскім летапісе, які проста перапоўнены фактамі пра падзеі на нашай зямлі ў XII-XIV стагоддзях! Хоць бы пра князя Уладзіміра Васількавіча (памёр у 1288 годзе), які „многы городы сруби“, уласнаручна шматлікія кнігі „списа“, „у Белску поустрои церков иконами и книгами“ і наогул „многаа добродеяния тъдела въ животе своемъ яже словуть по всем землямъ“. І не дзіва, што якраз пры такім князі жыў і складаў свае запісы летапісец, усім сэрцам закаханы ў гэтую зямельку. Не, яны не належалі да тых, што, захінаючыся крыжам, агнём і мячом, хацелі вынішчыць усё тутэйшае, наша...

І яшчэ адно: я зусім не саромеюся і не лічу заганай, што вельмі падрабязна абдумваю ці „планую“ сваіх герояў, „расстаўляю“ іх і „вызначаю ім ролі“, хоць з гэтага з'едліва насміхаецца Леанчук, добра ведаючы, што так робяць усе пісьменнікі ўсіх часоў. Магчыма, што гэтае „планаванне“ выходзіць у мяне не надта „зграбна“. Што ж, мушу паправіцца. Але ўсё ж сам Леанчук прызнаў, што „гладкасць, плаўнасць“ уласціва маім апавяданням. На жаль, я не магу адплаціць той самай манетай майму шаноўнаму крытыку, бо ўвесь яго артыкул гэта ні што іншае, як бяссэнсавая „магма“, без ладу і складу. Але і за такі яму я шчыра ўдзячны, бо лепш жа, каб аб чалавеку пісалі абы-што, чым маюць зусім маўчаць, як быццам бы яго і на свеце не было. Ці яшчэ горш, калі пачнуць ліслівa гладзіць па галоўцы ды прыгаворваць уголас: „Цацы-цацы, маленькі дурачок!“, а самі сабе нашэптваць: „Рабі такія ж глупствы далей і станеш вялікім дурнем!“, як гэта робяць некаторыя „крытыкі“ ў адносінах да яўных недахопаў у творчасці нашых „белавежцаў“. Янка Леанчук дасканала ведае, што такім кручком мяне не вывудзіць, а гэта ўжо штонебудзь усё ж варта.

Мікалай Гайдук

Сенакосная

Іду я ні сяк, ні так,
ой, жа найду я ніток маток
і, ой, буду ніці віці
ў Бога долі просіці:
— Дай, Божэ, пагоданьку
на нашу работаньку,
каб мы сено парабілі
і сухое павазілі.

Ад Антаніны Лясоты, 1901 г. нараджэння, вёска Цісоўка гм. Міхалова, якая цяпер жыве ў Беластоку, запісаў 3 лістапада 1978 г. Мікалай Гайдук, мелодыю расшыфравала Людміла Панько.

вішчам Госцік. Была таксама вельмі мілая таварыская сустрэча з моладдзю і актывістамі Алецка. Сардэчнасць і цеплыня. Затое на двары пачаў дуць халодны, паўночны вецер, раптам зрабілася холадна. І трэба было вяртацца. Малодшыя сяброўкі працавалі ў Беластоку. Раніцай трэба быць на працы. Арганізатары мелі клопат. Што рабіць? Выручыла Ніна Цыванюк: прапанавала ў грузавік накласці саломы. Так і зрабілі. Пад'ехалі да нейкага пэгээру, наклалі ў кузаў саломы і, зарыўшыся ў яе, вярталіся дамоў. Спачатку смяяліся і жартавалі. Люксус — язда! Але ад палавіны дарогі было не да жартаў. Холад даймаў. Касцянелі. Калі дабраліся да Гарадка, так перамерзлі, што не маглі зысці з машыны. Шафёр памагаў.

Васемнаццатага верасня меліся адбыцца цэнтральныя дажынкі, упершыню на стадыёне Дзесяцігоддзя ў Варшаве. Наш калектыў быў малы і меў вельмі прыгожыя ўборы (падобныя як у Варшаве, атрымалі іх ад СП). Таму беластоцкі харэограф Кірыл Янушкевіч запрапанаваў, каб мы неслі ваяводскі вянок. Паднеслі мы яго гаспадару дажынак Юзафу Цыранкевічу. Апрача гэтай урачыстай функцыі, выступалі на эстрадзе на Марыенштацкім рынку.

Потым была Дэкада беларускай культуры. У Белавежы мела адбыцца сустрэча насельніцтва з савецкімі пісьменнікамі. І нас туды запрасілі. На святочным фэсце выступалі Максім Танк і Аркадзь Куляшоў. Потым быў касцёр, вакол якога моладзь весела гуляла. У Гарадок вярнуліся апоўначы.

Пасля вялікіх поспехаў і радасці сустрэла нас гора. Па дарозе з Гарадка ў Валілы нялюдская смерць сустрэла члена нашага калектыву, Рэгіну Гутнік. Нахабнае, вычварнае забойства ўразіла нас да анямення. 13 лістапада хавалі мы сваю сяброўку. Увесь Гарадок быў у смутку.

Смуткаваць доўга не дало нам ваяводскае камандаванне Службы Польшчы. Прыехала агітмашына, і мы кожны вечар на працягу двух тыдняў ездзілі ў іншую грамадскую раду. Праходзіла кампанія ў сувязі з заканчэннем шасцігадовага плана і будучай пяцігодкі. Ездзілі па ўсім павеце.

Для нас гэтыя паездкі мелі двайное значэнне: апрача служэння грамадскай справе, дазволілі хутчэй выйсці з цяжкай псіхічнай траўмы, у якую ўвагнала нас незразумелая смерць сяброўкі.

Упершыню ездзілі прыгожым, выгодным, цёплым аўтамабілем.

Беларусіяна

ПЕРАВАЖАЕ БЕЛАРУСКАЯ МОВА

У квартальніку Камітэта славяназнаўства Польскай акадэміі навук „slavia orientalis“, галоўным рэдактарам якога з'яўляецца вядомы даследчык міжславянскіх літаратурных і культурных узаемасувязей дац. др **В. Белаказовіч,** у мінулым годзе паявілася некалькі беларусазнаўчых матэрыялаў.

У другім нумары часопіса Л. Бурак змясціў мовазнаўчы артыкул „Ускладненне простага сказа далучальнымі адзінкамі“, а В. Баркоўскі — „Змяшанне простай і ўскоснай мовы ў беларускіх казках“, у трэцім нумары М. Аляхновіч — „Напрамкі развіцця беларускага націску (у параўнанні з рускім націскам)“, і ў тым жа нумары М. Васілеўскі — „Дзеясловы на „-ізаваць“ у беларускай мове (у супастаўленні з іншымі славянскімі мовамі)“ і Л. Бурак — „Аб структуры складанага сінтаксічнага цэлага“. На жаль, іншыя дзялянкі беларусазнаўства не былі так багата прадстаўлены, як мовазнаўства. Толькі ў чацвёртым нумары Т. Позняк змясціў артыкул „Беларуская літаратура ў кругу дзвюх рэвалюцый“, у якім даў аналіз асноўных напрамкаў у беларускай літаратуры, якія развіліся пад уздзеяннем рэвалюцый 1905 і 1917 гадоў.

Грунтоўныя і прыхільныя рэцэнзіі атрымала некалькі беларускіх выданняў. І так, у першым нумары У. Стохель даў станоўчую рэцэнзію літаратуразнаўчага даследавання В. І. Гапавай „Зменлівае і спрадвечнае (Вопыт тыпаграфічнага даследавання беларускай і польскай „вясковай прозы“)“, што выйшла ў Мінску ў 1975 годзе. У тым жа нумары А. Фалоўскі з прыхільнасцю разглядае папулярную брашурку па гісторыі беларускай мовы А. А. Крывіцкага „У рытме з развіццём мовы“, выдадзеную ў Мінску ў 1976 годзе. У чацвёртым нумары Ф. Сяліцкі з зацікаўленнем аналізуе краязнаўчую кнігу А. Мальдзіса „Астравеччына, край дарагі...“, што выйшла ў Мінску ў 1977 годзе. **(іс)**

НОВАЕ ПРАДПРЫЕМСТВА

У Беластоку ідзе падрыхтоўка да пабудовы новага прадпрыемства па вырабу са шляхетных металаў „Бямэт-Вармэт“. Яно мае быць аддадзена ў карыстанне ў пачатку 1981 года і будзе ў ім працаваць 500 чалавек. На беластоцкім прадпрыемстве будуць выраблянца самавары, цукарніцы, кілішкі, збаны, вазы і куфлі са срэбра або пасярэбраныя. **(яц)**

PAUL I LINDA MC CARTNEY

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказваў Яўген Гулько з Дзянісак.

ВЕР-НЕ-ВЕР

Астроне! Сніцца, што зайшла я ў хату знаёмых, дакладней — на кухню. А там многа напечанага вясковага хлеба. Буханкі вялікія, прыгожыя і паложаныя пад сценамі ўкругавую, так што толькі сярэдзіна кухні пустая. Хлеб гэты нібыта прыгатаваны на вяселле іхняй дачкі.

І яшчэ снілася, што я ў сваячкі на вёсцы. А ў яе вырабы з мяса: кашанка, сальцісон. І я бяруся падсмажыць на патэльні кашанку. Але замест на патэльню, мне гэтая кашанка ўпала ў печку, бо кружкі на пліце я адсунула, каб паставіць патэльню. Але хуценька гэтую кашанку (без шванку) выняла і палажыла на патэльню. І тут ужо апынулася на кухні мая цёшча (яна ўжо не жыве). І кажа, што яна б з'ела сальцісону. Я ёй падаю белы сальцісон, а яна не хоча. Я пытаю, ці можа яна хоча чорнага сальцісона. А яна кажа: не, белага. толькі іншага. Так і не ўзяла яна ад мяне сальцісона, а потым яшчэ кавалак сальцісона дала мне. І я яго ўзяла.

Марыся

Марыся! Як першы твой сон, так і другі нядрэнны. Першы сон пра прыгожых хлеб абазначае нейкія прыемнасці і здароўе. Другі сон датычыць набожнічыцы і таксама добры. Дапушчальная толькі лёгкая хвароба страўніка, а мо ты проста ў той дзень, калі табе гэта прыснілася, замнога паела нанач...

Астрон

Сардэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка, пакахала я мужчыну ва ўзросце 35 год. Не малады, але яшчэ не жанаты. А мне толькі 18 год. Вялікая розніца ў гадах, але ці ж гэта такое важнае, калі я кахаю яго, а ён мяне? Пытаюся ў цябе, Сэрцайка, бо калі мама даведалася, што я спатыкаюся з такім старым, як яна яго акрэсліла, дык забараніла мне ўвогуле пасля школы з хаты выходзіць. Пазнаёмілася я са Стэфанам, едучы поездам у Беласток. Дагаварыліся вяртацца назад разам, бо, як аказалася, мы з адной мясцовасці. Дагаварыліся на спатканне, я іду, а ён ужо чакае мяне. І ад гэтага часу спатыкаліся штодзень. Мама нічога не ведала, я ўсё гаварыла, што іду да сяброўкі ўрокі разам вучыць. Але ж угледзела мяне з ім наша суседка. Ну і, вядома, сказала маме. Калі прыйшла я са спаткання, беды ў хаце было. Кажа: гэта ты не ўрокі вучыш, а з нейкім старым валочышся. Ну, і крыку нарабіла. Я спрабавала тлумачыцца, але дзе там! І вось я тры дні не была нідзе. Са школы — дахаты. Але на чацверты дзень Стэфан мяне ў школе наведаў. Пытаўся, што здарылася, што не прыйшла. Я яму проста і сказала, што мама не дазваляе мне хадзіць на спатканні. А сама ледзь не расплакалася. Ну, калі так, сказаў ён, дык будзем яшчэ больш хавацца, каб мама не ведала, адразу пасля школы. А потым можа і мама памякчэе. Я вярнулася дамоў зусім разбітая. Толькі Стэфан мне ў галаве. Урокаў вучыць не магу. Сэрцайка, ці гэта такое злачынства, калі я кахаю Стэфана і хачу з ім спатыкацца?

Эля з Б.

Эля! У цябе са Стэфанам вялікая розніца ў гадах. Цяпер яна табе не перашкаджае. Бо якраз маладзенькія дзяўчаткі любяць дарослых мужчын. Гэта ўжо вопытныя мужчыны. Такі ведае як замарочыць маладую галоўку. А дзяўчынка ўжо свету за ім не бачыць. Але пачуцці такія нетрывалыя, праз якісьці час якраз засуме такая маладая за сваім аднагодкам. І што тады? А ты ж вучаніца. Не час яшчэ на замужжа, а Стэфану даўно ўжо пара жаніцца. Лепш пакінь ты яго, займіся вучобай, а ў вольныя хвіліны гуляй на вечарынах з аднагодкамі.

Сэрцайка

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Суд прызнаў З. бацькам дзіцяці. Хутка пасля гэтага ён ажаніўся з маці гэтага дзіцяці Т. Аднак праз тры гады няўдалага жыцця яны ўзялі развод, прычым суд прысудзіў ад З. на ўтрыманне дзіцяці па 700 зл. у месяц. Неўзабаве Т. выйшла замуж і перапісала дзіця на прозвішча новага мужа. Калі З. спытаў, чаму яна гэта зрабіла, адказала, што дзіця таго, на чыё прозвішча яно запісана, а ён, З., будзе плаціць аліменты. Ці З. у гэткай сітуацыі можа звольніцца ад аліментаў?

АДКАЗ: Бацькоўства З. устаноўлена правамоцным рашэннем суда, таму ён абавязаны плаціць аліменты. Устанаўляючы бацькоўства, суд прысвоіў дзіцяці прозвішча бацькі. Маці, калі выйшла другі раз замуж, мела права ў паразуменні з мужам прысвоіць дзіцяці прозвішча другога мужа. З таго, што яна скарысталася з гэтага права, нельга рабіць вываду, што бацькам дзіцяці з'яўляецца яе новы муж. Такім доказам не з'яўляецца таксама заява маці, што дзіця не з'яўляецца З. Яна мела б значэнне, каб была зложана перад судом. У прыватнай гутарцы паміж асобамі, якія знаходзяцца ў дрэнных адносінах, гэткая заява можа абазначаць жаданне дакучыць былому мужу. Гэта значыць, што пакуль існуе правамоцнае рашэнне, якое ўстанавіла З. бацькам дзіцяці, ён вымушаны плаціць аліменты, і ў нашым прыкладзе няма асновы да таго, каб дабівацца змены гэтага рашэння.

Этнаграфічнае акенца

Рыгораўцы, гміны Орля. *Фота М. Шаховіча.*

Куток практычных ведаў

І АЗДОБ НЕ МОЖА БЫЦЬ ЗАМНОГА...

Часта здараецца так, што мы купляем нешта проста таму, што нам гэта падабаецца, не думаючы аб прыдатнасці гэтага прадмета ў нашай кватэры. Часамі бываюць гэта керамічныя аздобы, часамі крышталь, дываны, шторы. А пасля аказваецца, што куплены прадмет не гарманізуе з нашай кватэрай і замест таго, каб яе аздабляць, проста псуе выгляд. Таму варта запамятаць некалькі асноўных правіл, каб не рабіць у будучыні памылак такога тыпу.

Калі купляеш камплект арэхавай мэблі, то не варта мяшаць яго са светлымі лавамі ці полкамі. Пры дарагіх мэблях смешна выглядае таксама выраб народных умельцаў з „Цэпэліі". Не падыходзіць ён і да „персідскіх" дываноў!

Нельга таксама мяшаць нейлонавыя сурвэткі з сурвэткамі з ручной вышыўкай, а крышталь з збанамі-„сівакамі". Наогул і адно і другое — прыгожае, але павінен захоўвацца стыль. Калі мэбля будзе простая, светлая, матавая, прыгожа будуць выглядаць народныя аздобы — керамічныя вырабы, кілімы і льняныя шторы гарманічнага колеру. Да арэхавай жа мэблі падыходзяць „персідскія" дываны, крышталь, дарагі металічны посуд.

І яшчэ адно важнае правіла. Неабходна пазбягаць шаблонных карцін, кветак і пластмасы, гіпсавых фігурак, купленых ад выпадковых гандляроў, наколькі найчасцей не маюць яны аніякай мастацкай вартасці.

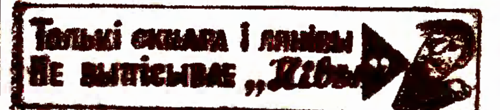
Адным з асноўных дэкарацыйных элементаў кватэры з'яўляюцца фіранкі, гардзіны, шторы. Трэба іх падбіраць вельмі старанна. Далікатны светлы іх колер робіць пакой больш утульным. Калі яны вельмі каляровыя, то павінны падыходзіць да мэблі, колеру сцен, дывану.

Старанна трэба падбіраць таксама лямпы, абажуры. Упрыгожаць кватэру добрыя карціны сучасных мастакоў, народных творцаў і рэпрадукцыі мастакоў з розных эпох.

Не варта аднак пераборшчваць у аздабленні кватэры. Перапоўненая мэблямі і аздобамі кватэра становіцца нефункцыянальнай, псуе настрой і некарысна ўплывае на нашу псіхіку. Такую кватэру цяжка прыбіраць.

Таму не варта купляць нешта выпадкова. Трэба ў хату ўсё купляць па плану, імкнучыся падабраць усе неабходныя і аздобныя элементы кватэры.

Гаспадыня

ТАЙНЫ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

Паліна Кульжэнка напэўна здзівілася б, каб у той летні вечар убачыла свайго работніка Юрыя Колева і пайшла следам за ім. Ён мінуў некалькі скрыжаванняў. Прайшоў міма дома з шыльдачкай ля ўваходу, якая гаварыла, што тут знаходзіцца ўпраўленне музею. Абышоў будынак і ўвайшоў у двор з процілеглага боку вуліцы. Ён падняўся на трэці паверх і спыніўся ля дзвярэй, што служылі запасным ходам. Ён выцягнуў вязку ключоў, адным з іх адамкнуў дзверы, замкнутыя знутры, і скінуў чаравікі. Ён нячутна ўвайшоў у кабінет Кульжэнка. Падышоў да масіўнага пісьмовага стала і адным з ключоў адамкнуў бакавыя дзверцы.

Потым ён пачаў прагладваць кардонныя папкі, у якіх захоўваліся справаздачы, ведамасці, статыстычныя даныя. Аднак яго цікавіла іншае.

Перабраўшы ўсё, ён знайшоў, нарэшце, бежавую папку з надпісам „Карэспандэнцыя з галоўнага ўпраўлення". Колеў дастаў з яе тэлеграму, у якой оберштурмбанфюрэр СС Вільгельм фон Кюнсберг паведамляў Кульжэнка аб пачатку аперацыі „Тэрсіт", і выйшаў з ёю ў калідор. Паклаўшы дакумент на падлогу, ён апусціўся на калені, выцягнуў з кішэні пыльніка мініяцюрны фотаапарат, з другой — лямпу-ўспышку. Зрабіўшы некалькі здымкаў, ён разабраў апарат і зноў схаваў часткі ў бяздонныя кішэні свайго пыльніка. Праз дзве мінуты Колеў ужо быў на вуліцы.

— Да вас госць, — паведаміла яму гаспадыня і дадала: — З Вялікай зямлі.

Ён увайшоў у пакой. Убачыўшы яго, з крэсла падняўся сярэдняга росту мужчына.

— Прывітанне, Пётр Сяргеевіч! — Колеў абняў госця.

— А мы ўжо непакоіліся, — з дакорам вітаў яго госць. — Вы павінны былі быць паўгадзіны назад.

— Я б прыйшоў пунктуальна, але Кульжэнка доўга не ўходзіла. А я павінен быў абавязкова сёння трапіць тады.

— Што-небудзь цікавае?

Колеў расказаў пра сакрэтную тэлеграму фон Кюнсберга і „План Тэрсіта".

Трэба было неадкладна дзейнічаць. Нечакана Колеў прапанаваў:

— А што, калі выкрасці Кульжэнка?

— Ідэя! — загарэўся госць.

— Гэта было б здорава. Немцам давялося б адкласці аперацыю, а на месца Кульжэнка, магчыма, назначылі б мяне, паколькі я лепш за ўсіх арыентуюся ў гэтай справе.

— Знікненне Кульжэнка мела б вялікае палітычнае значэнне. Немцы і іншыя здраднікі мелі б магчымасць пераканацца, што мы можам выкрасці, вывезці ў Маскву і асудзіць кожнага злачынцу.

— Іх Кюнсберг — дасціпнік-самавучка, — перамяніў тэму Колеў. — Аперацыю назваў „План Тэрсіта".

— Тэрсіт, Тэрсіт? Не, не памятаю. Мне заўсёды больш цікавілі дакладныя навукі.

— Тэрсіт гэта грэк, удзельнік Траянскай вайны. У гісторыю ён увайшоў як адзін з самых агідных баязліўцаў. Мы ведаем яго дзякуючы Гамеру, хоць і з гэтага непрыгожага боку, — засмяяўся Колеў.

— Фрыц дае Кульжэнка зразумець, што і яна не з храбрага дзесятка, а таму выканае любое даручэнне.

* * *

Паведамленне аб тым, што Янтарны пакой вывезены Альфрэдам Родэ з Царскага Сяла ў Кенігсберг, пайшло ў Маскву. Праз тыдзень у Ленінград прыехаў малады, гадоў трыццаці з малым, вучоны-мастацтвазнаўца Юрый Колеў.

— Па загаду камандавання я павінен перайсці лінію фронту, — растлумачыў ён у штабе. — Спадзяюся, што мне ўдаецца атрымаць работу ў адным з музеяў Царскага Сяла. Даведаюся што-небудзь аб далейшым лёсе Янтарнага пакоя. Адрэкамендую сябе спецыялістам па янтару. Мяне могуць прыняць і нават паслаць у Кенігсберг. У іх цяжка са спецыялістамі, а ў Родэ, хоць ён і сапраўды вялікі знаток янтару і выдатны вучоны, акрамя гэтага клопату па горла.

Палкоўнік, мужчына гадоў пяцідзесяці, з сівізной у валасах, прызнаны знаток нямецкіх праблем, паморшчыўся. Ён акінуў Колева крытычным позіркам і, памаўчаўшы, сказаў:

— Тут гэты нумар не пройдзе. Нават калі вам і ўдасца перайсці лінію фронту, што ўвогуле не так ужо цяжка, вас усё роўна чакае лагер, а не Кенігсбергскі музей. Тут Остланд, дзе ўладарыць вораг Коха Розенберг. Прыйдзецца вам вярнуцца ў Маскву. У вас ёсць сваякі на Украіне? У Кіеве, напрыклад? — спытаў ён.

— На жаль, так.

— У такім выпадку наша разведка павінна звязаць вас з партызанамі. Гаўляйтэр Кох — рэйхскамісар Украіны. Калі б вам удалося трапіць у Кіеў, гэта ўсё роўна, што вы былі б у Кенігсбергу. Усё, што мае якую-небудзь каштоўнасць, вывозіцца з Украіны ва Усходнюю Прусію.

Такім чынам Колеў трапіў на Украіну.

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

ЯКІЯ ПАВІННЫ БЫЦЬ БЕЛАРУСКІЯ ПЕРАДАЧЫ?

Хачу і я некалькімі словамі падзяліцца з чытачамі „Нівы“ і слухачамі беларускіх радыёперадач з Беластока. Якія павінны быць беларускія радыёперадачы?

Форма, змест і стыль гэтых перадач добрыя, і на гэта не варта марудзіць. Вось толькі дзве справы, тэхнічныя, у перадачах не на месцы. Першая — час перадачы. Субота ў 12^{05} гадзін не вельмі падыходзіць, бо гэта якраз рабочы час, і мне, пісьманосцу, таксама зусім не падыходзіць. Лепш было б з самай раніцы, або ўвечары, або ў нядзелю перадаваць.

Другая — радыёперадачы перадаюцца на чацвертай праграме (UKF). А не ў кожнага ёсць такія транзістары, дзе можна знайсці гэтыя перадачы. Большасць з нашых слухачоў маюць добрыя савецкія транзістары VEF-202, у тым ліку і я такі маю. І ніяк не магу натрапіць на тое месца, дзе перадаюцца беларускія радыёперадачы.

Сардэчна прашу В. Рудчыка падказаць мне і многім іншым, як і дзе на VEF-202 знайсці Беласток?

М. Панфілюк

Ад рэд. Транзістарныя радыёпрыёмнікі VEF-202 фактычна добрыя, але ў іх няма ультракароткіх хваляў, на якіх па чацвертай праграме польскага радыё перадаюцца беларускія перадачы. Ультракароткія хвалі сярод савецкіх радыёпрыёмнікаў маюць „Океан-205“ і „Меридиан“.

* * *

У „Ніве“ ў трэцім нумары былі змешчаны два артыкулы на тэму, якія павінны быць беларускія радыёперадачы. З абедзвюма я згодны. Што датычыць гадзін перадачы, дык гэта ўсім вядома, што вячэрняя пара найлепшая, каб слухаць радыё.

Добра было б, каб БГКТ задумалася над перадачамі па тэлебачанні беларускага фальклору. Часта па-тэлебачанні бачым фальклор гураляў і ўсіх іншых раёнаў нашай краіны. Чаму ж не паказаць беларускага фальклору з Беласточчыны? Ён жа вельмі багаты! Варта аб гэтым падумаць!

М. Лук'янюк

ХОЛАДНА Ў ПАЧАКАЛЬНІ

Ніхто дагэтуль не пісаў крытычных заўваг аб нядбайнасці ў будынку пачакальні станцыі ПКП у Чаромсе, а гэта ж вузлавая і важная станцыя. Дык я адважыўся аб тым напісаць.

Вось 1 лютага дабіраўся я ў Беласток на з'езд карэспандэнтаў „Нівы“. Праязджаў праз Чаромху. Даволі доўга чакаў тут другога поезда. Думаў, ад холаду схаваюся ў гэтай пачакальні. Было гэта ад 4 да 8 гадзіны раніцы. Але холад, бруд, цесната тут былі такія, што нічым пачакальня не рознілася ад голага двара. Нятопленая печка, хаця каля яе стаяла вядро, поўнае вугалю. Ды нехта ж за гэтую працу грошы бярэ? З сумам пакідаў я станцыю Чаромху.

М. Панфілюк

Карэспандэнту года

М. Панфілюку прысвячаю

Абяцаў калісь я ў „Ніве“
Напісаць вершык цікаслівы,
Хто на з'ездзе будзе першым —
Прысвячаю яму вершык.

Будзь здаровы, Панфілюк,
Першы ў годзе, мілы друг,
За работу моцна браўся,
Таму першым ты і стаўся.

Каб з народам жыў у згодзе,
Першым зной каб быў у годзе —
Я таго табе жадаю,
З цябе прыклад набіраю.

Каб поспехі ў працы меў,
Ею ганарыўся,
І ў кожнай „Ніве“ нам
Словам аб'явіўся.

М. Лук'янюк

ЯК „НІВУ“ ЧЫТАЕМ ?

Многа ўжо гадоў я выпісваю „Ніву“ і, чытаючы, любуюся роднай мовай, напісанымі на ёй цікавымі весткамі. Мая старуха вельмі любіць пра сардэчныя тайны слухаць і ўсялякія песні і жартоўныя частушкі. Мне ўжо 64, а маёй — 57 гадоў. І то крыху смешнае, што мы вечарамі, успамінаючы мінулае гора — дзяцінства і цяжкія гады маладосці, падспяваем, упрыгожваючы труды мінулага дня.

Любілі мы ўсялякія песні і зараз не забываем. Чытаючы „Ніву“ ад 4 лютага, мы захапляліся ўспамінамі Ніны Мушынскай „Заручаныя з песняй“ у сувязі з 10-годдзем Народнай Польшчы, як у Беластоку жанчыны з Гарадка даказалі і прадставілі на нашай роднай мове „Свята маладосці“.

Мне, старому, чытаючаму ўголас, каб усе чулі, аж у пяткі закалола ад захаплення, якая гэта Ніна моцная духам і геройская баба. У духу чую гэтыя іх частушкі ў гонар дзесяцігоддзя. Я там у гэтае свята не быў, але ад сэрца вельмі прашу, прыгаварыце гэтую Ніну, каб пераказала тых шэсць песень, два гумарыстычныя вершы і частушкі ў гонар 10-годдзя, і надрукуйце гэта ў „Ніве“: і песні, і частушкі. А Ніне Мушынскай жадаю здароўя і поспехаў у развіцці гуртка.

Мечыслаў Луцкевіч,
вёска Кумяла

НА ЗАСЛУЖАНЫ АДПАЧЫНАК

Гэта добрая традыцыя існуе на ўсіх прадпрыемствах чыгуначнай Чаромхі. Калі працаўнік ідзе на пенсію, яго калегі купляюць яму на памяць нейкую каштоўную рэч, а той запрашае ўсіх на развітальны вечар.

Апошнім юбілярам у гандлёвай службе на станцыі быў Мікалай Бішчук. Пайшоў ён на пенсію ў палове студзеня. У развітальнай сустрэчы ўдзельнічаў таксама намеснік начальніка станцыі і старшыня рады прафсаюзаў.

У час сваёй службы Мікалай Бішчук быў добрасумленным працаўніком і яго можна паставіць за ўзор кожнаму. Добра прадстаўляў чарамхаўскую станцыю ў Савецкім Саюзе ў час выконвання там службовых абавязкаў. Рада прафсаюзаў ад імя ўсяго рабочага калектыву выказала асаблівую падзяку за гэта Мікалаю Бішчуку.

Пажаданні працягваліся доўга, паплылі і песні. А ў юбіляра круціліся ў вачах слёзы ад хвалявання.

Ул. Сідарук

МАЕ ЗНАЁМСТВА З „НІВАЙ“

...пачалося ў 1956 годзе, калі мне асабіста „Ніва“ памагла ў важнай справе. Ад таго часу лічу рэдакцыю сваім вялікім прыяцелем.

У 1973 годзе на маёй вуліцы было вялікае свята. Атрымала я тады ўзнагароду за трэцяе месца ў конкурсе „Карэспандэнт года“. Але цяпер канкурэнцыя ў гэтым конкурсе дайшла да зеніту. Мікалай Панфілюк напісаў больш чым сто публікацый. Паспрабуй дагані! Але будзем старацца. „Хоць ззадзі, абы ў тым самым стадзе“. З пашанай

Восень.

АДГАЛОСКІ НА АДГАЛОСКІ

Быцам вады ў рот набралі

У красавіку мінулага года была змешчана заметка „Балаган у дакументах“, у якой я пісаў, што гайнаўскі інспектарат ПЗУ прысылае страхавальныя дакументы на розныя сумы. А ў 1977 годзе яны без прычыны ўзялі з мяне на 70 злотых больш, як трэба. На крытыку хутка адгукнуліся гайнаўскія ўраднікі і нават прыслалі адказ на мой хатні адрас, у якім пацвердзілі, што складчына за 1977 год у мяне налічана правільна.

У ліпені мінулага года ў адгалосках я даў артыкул „Ці не замнога памылак“, у якім паказаў, што адказ гайнаўскага інспектара ПЗУ не меў ніякіх асноў. Спадзяваўся адказу ад ваяводскага прадпрыемства ПЗУ. Аднак там быццам вады ў рот набралі — маўчаць. Чаму? Думаю, што таму, што не маюць апраўдання. А цяпер усё ж зноў пішу пра тое і чакаю адказу з Беластока.

Ул. Сідарук

ШУКАЮ СЯМ'Ю

Да ведама нашых чытачоў падаем поўнасцю ліст нашага чытача са Шлёнска. Ён піша:

„Вельмі прашу, памажыце мне за пасрэдніцтвам „Нівы“, якую чытаюць і за граніцамі нашай краіны, знайсці членаў маёй сям'і.

Я шукаю: 1. Вітальда Петуха, сына Аляксея, праўдападобна, дырэктара адной са школ паміж Гродnам і Бераставіцай на Беларусі.

2. Зінаіду з дому Петух, дачку Аляксея.

3. Наталлю з дому Петух, дачку Аляксея.

4. Еўдакію Петух, сястру Аляксея і Юстына, праўдападобна, пражываючую недзе ў аколіцы Верхаўлян або Бераставіцы.

Калі хто-небудзь ведае, дзе жывуць гэтыя асобы, прашу напішыце мне. Мой адрас: Міхал Петух, сын Юстына і Софіі, вёска Бычэнь 5, гміна Камянец, 57-230 Камянец Зомбкавіцкі.

НАДЗЯ ШУКАЕ ЎЗНАГАРОДУ

За чысціню малака была прызнана ўзнагарода Надзі Лукашук з Грэдалёў, Арлянскай гміны. Вартасць узнагароды — 200 зл. Але дзе падзелася тая ўзнагарода? Надзя Лукашук да сённяшняга дня не можа яе знайсці, хоць ужо прайшло нямала часу, бо ўзнагарода была прызнана ў чацвертым квартале 1978 года. Шукаць узнагароду дапамагаюць Надзі гмінная рада жанчын у Орлі, „Практычная гаспадыня“ ў Орлі і інструктарка СКР з Орлі. Дзе кухарак шэсць, там няма чаго есць.

(падслухана)

ХТО Ж НЕ ЛЮБІЦЬ РОДНАГА СЛОВА?!

„Ніва“, я з'яўляюся пастаянным чытачом нашага роднага тыднёвіка. Мне вельмі падабаецца тое, што датычыцца ўмацавання беларускай мовы сярод беларусаў у Польшчы. Яна павінна застацца на векі „жывой“ на Беласточчыне. Прылучаюся да тых, хто дамагаецца, каб беларускія перадачы па радыё былі перадаваны як найчасцей і на такіх хвалях ды ў такі час, каб як найбольш людзей маглі іх слухаць. Хто ж не любіць роднага слова?!

На жаль, такое сярод нас — беларусаў у Польшчы здараецца. Ёсць нават такія бацькі, што не хочуць, каб іх дзеці вучыліся беларускай мове, каб пазналі мову сваіх дзядоў, якія захавалі яе прыгажосць і багацце для нас у тыя часы, калі былі за гэта пагарджаныя. Як жа гэта не сорамна зракацца такой каштоўнай спадчыны.

Усё-такі большасць беларусаў у нашай краіне ганарыцца сваёй нацыянальнасцю і стараецца, каб мова развівалася і квітнела. Вялікае дзякуй „Ніве“, „белавежцам“, паэтам-аматарам, настаўнікам беларускай мовы і ўсім, хто гаворыць і піша па-беларуску.

„Крас“,
Гайнаўка

ЯК ЖЫВУЦЬ ЗАВЫКІ

Сяло вялікае, больш ста гаспадароў. Многа ёсць такіх, што паддавалі зямлю дзяржаве за пенсію. Моладзі ў сяле мала, вучацца і уцякаюць з сяла ў Беласток. Ёсць кавалеры такія, якія пераймалі гаспадаркі ад бацькоў. Хаця гаспадаркі ў іх вялікія, а жонку знайсці проста немагчыма.

Жыхары ў нашым сяле памешаныя, нацыянальна і рэлігійна, хаця ўсе з аднай крыві выводзяцца. Культурнае жыццё зусім не іскрыць. Ёсць, праўда, раміза, вялікая, ды служыць яна толькі для забавы з алкаголем. На працягу некалькіх гадоў адзін невялікі куток той рамізы займаў клуб гаспадара. Вечарамі моладзь збіралася там глядзець тэлевізар. А на гэтую зіму і клуб ліквідавалі. Гмінная бібліятэка ў Суражы ўжо многа гадоў мае тут бібліятэчны пункт. Ёсць пасотні кніжак, ёсць нават два старыя пенсіянеры, якія бяруць чытаць тыя кніжкі. Бяда толькі, што гэтыя кніжкі ніколі не мяняюцца. Гаспадыня гэтага пункта ездзіць на працу ў Беласток.

Калі прывязуць піва ў краму, тады мужыкоў збярэцца поўная крама, і так цэлы дзень. Тавараў у краме бывае, і не хапае, але гарэлкі не бракуе ніколі. Мабыць, гэта ў знак таго, што вядзецца барацьба з алкаголем?..

Незнаёмы

ХТО НАХЛУСІЎ?

У „Ніве“ ад 28 студзеня 1979 года, № 4(1196) у рубрыцы „Гмінныя навіны“ я прачытаў артыкул „Нараўскія спецыялісты“ Янкі Целушэцкага, які вёў гутарку з кіраўніком сельскагаспадарчай службы ў Нараўскай гміне Раманам Асташэўскім. І тут мяне моцна зацікавіла хлеўня Мікалая Петручука з Трасцянкі.

Мікалай Петручук з'яўляецца адным з лепшых гаспадароў у Трасцянцы і адначасова ўжо некалькі гадоў выконвае абавязкі солтыса ды спраўляецца з імі вельмі добра. Але... з хлеўняй у яго не так, як напісалі. Калі б кіраўнік сельскагаспадарчай службы ў Нарве захацеў паспрабаваць мяса з хлява Мікалая Петручука, то напэўна вымушаны быў бы год часу жыць за маргарынам, бо там яшчэ нават не распачата будова той хлеўні. Працаўнікі гміны ашукваюць журналістаў!

М. Лук'янюк

З СЯЛА ШЧЫТЫ

Жыхары сяла Шчыты ў гміне Орля просяць памагчы вярнуць ім вулічнае асвятленне. Калісьці было. Але ўжо ўсю зіму — ад лістапада да сённяшняга дня на вуліцы цёмна. Людзі скардзяцца, бо цёмна хадзіць на поезд, ды і страшна ўвечары выходзіць з хаты. Чакалі, што гэта невялікая справа направіцца хутка. Ды не так яно было. Ідуць месяцы, а на шчытоўскай вуліцы святла ўсё няма.

Жыхары

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „У АДРАС НАШАГА ГАНДЛЮ“, „Ніва“ № 52/53 (1191/1192) ад 24-31.XII.78 г.

Адказвае: WOJEWÓDZKIE PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLU WEWNĘTRZNEGO W BIAŁYMSTOKU.

W odpowiedzi na notatkę korespondenta, dotyczącą kłopotów przy zakupach odzieży dla młodzieży szkolnej, chcemy powiedzieć, że Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Handlu Wewnętrznego w Białymstoku uwzględnia w swej działalności potrzeby tej grupy konsumentów.

Zdajemy sobie jednak sprawę, że podaż wymienionych przez korespondenta asortymentów ubrań szkolnych i obuwia sportowego, nie w pełni odpowiada aktualnym potrzebom. Zbyt niska oferta z przemysłu, nie uwzględniająca potrzeb w zakresie wzornictwa i kolorystyki oraz nierytmiczność dostaw producentów, powodują okresowe braki towarów na rynku. Aktualnie, wymienione przez korespondenta asortymenty, są w sprzedaży.

Główny Specjalista
Zespołu Obrotu Ubiorami
Barbara Bakun

Да публікацыі „КАБ ТАКІХ ШАФЁРАЎ ЯК НАЙМЕНШ“, „Ніва“ № 47 (1186) ад 19.XI.78 г.

Адказвае: ODDZIAŁ OSOBOWY PKS W BIAŁYMSTOKU.

Odpowiadając na skargę w sprawie niezabrania podróżnej do autobusu odjeżdżającego w dniu 21.IX.78 r. o godz. 15.45 z B-stoku do Ciełuszek, Oddział Osobowy PKS w Białymstoku w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego informuje, że na podstawie dokumentacji eksploatacyjnej i oświadczenia kierowcy oraz dyżurnego ruchu i świadka, stwierdzamy, że kierowca nie mógł zabrać wszystkich podróżnych zgromadzonych na stanowisku odjazdowym z powodu braku miejsc w autobusie. A był to dzień targowy — czwartek i na ten autobus oczekiwało dużo podróżnych. Kierowca po zabraniu kompletu podróżnych prosił, aby pozostali na stanowisku odeszli od drzwi. To nie odniosło jednak skutku. Gdy autobus ruszył ze stanowiska, jedna z podróżnych otworzyła drzwi i usiłowała wsiąść w biegu. Kierowca wówczas zatrzymał autobus, nie wpuścił podróżnej do autobusu, zamknął drzwi i odjechał.

Kierowca, dyżurny ruchu i świadek nie potwierdzają niekulturalnego zachowania się kierowcy. Wobec powyższego Oddział nie doszukał się winy kierowcy i odstąpił od jego ukarania.

Odnośnie jakości usług i kultury obsługi podróżnych tut. Oddział w tym zakresie prowadzi systematyczne szkolenie, a na comiesięcznych naradach ze służbą ruchu omawia wszelkie nieprawidłowości, stwierdzone na podstawie skarg, listów i notatek prasowych.

Z-ca Dyrektora d/s Przewozów
Oddział Osobowy PKS
w Białymstoku
Ryszard Lider

Да публікацыі „ПАСАЖЫРЫ Ў НАС ЦІХІЯ“, „Ніва“ № 48 (1187) ад 26.XI.78 г.

Адказвае: PRZEDSIĘBIORSTWO PKS W BIAŁYMSTOKU ODDZIAŁ W SIEMIATYCZACH.

Odpowiadając na skargę w sprawie przedwczesnego o 3 minuty odjazdu autobusu z Supraśla do B-stoku w dniu 13.X.78 r. o godz. 7.50, Oddział Osobowy PKS w Białymstoku w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego informuje, że kierowca zaprzeczył, jakoby odjechał z Supraśla o 3 min. wcześniej. Kierowca ten cieszy się opinią sumiennego pracownika i nie otrzymuje skarg. Wobec braku świadków trudno zająć w tej sprawie obiektywne stanowisko.

Odnośnie niezabrania podróżnych w Nowodworcach wyjaśniamy, że kurs ten jest przeznaczony wyłącznie do przewozu uczniów do szkół. Jak wyjaśnił kierowca, w autobusie brak było wolnych miejsc i dlatego nie zatrzymał się i nie przyjął na tym przystanku pasażerów.

Z-ca Dyrektora d/s Przewozów
Oddział Osobowy PKS w Białymstoku
Ryszard Lider

ПАРАДЫ МАЛАДЫМ СПЕЦЫЯЛІСТАМ

Маладым спецыялістам лічыцца:
а) чалавек, які закончыў ВНУ да адыходу на пенсію;
б) чалавек, які траціць зарплату ў размеры месячнай стыпендыі.

Працоўны дзень маладога спецыяліста складаецца з дзвюх частак: да абеду ён робіць памылкі, пасля выпраўляе іх.

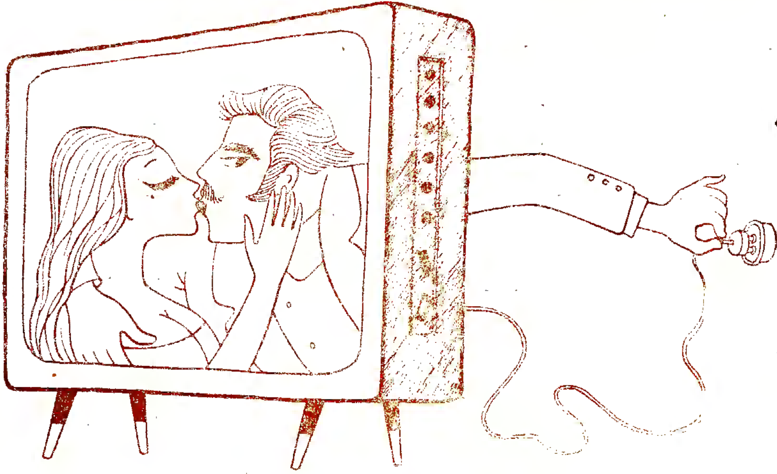
Калі ты, малады спецыяліст, прыедзеш пасля размеркавання на месца сваёй работы, то павінен паводзіць сябе наступным чынам:
а) прыбіць над сваім сталом шыльдачку: „Ціха! Ідзе экзамен на сталасць" і не здымаць яе на працягу трох гадоў;
б) пры знаёмстве назваць начальніку сваё прозвішча, сакратарцы — імя, таварышам па службе — сваю мянушку.

Першую зарплату неабходна размеркаваць так: адкласці суму, роўную студэнцкай стыпендыі, а на астатнюю — сціпла адзначыць пачатак працоўнай дзейнасці.

Трэба пазбавіцца ад наступных звычак:
— падымаць руку, калі хочаш выказаць сваю думку;
— хаваць даведнікі ў стол (цяпер іх можна класці на відным месцы стала).

Маладога спецыяліста можна лічыць сталым з таго моманту, калі:
а) сябры пачынаюць звяртацца да яго з пытаннем: „Як справы, стары?";
б) яму даюць водпуск не ў лістападзе, а ў ліпені;
в) ён забудзе яшчэ не ўсё, чаму яго навучылі, а будзе вучыцца таму, чым яшчэ не авалодаў на рабоце.

Праводзіны

„Пацалунак па дазволу,
Як без кропу агурок", —
Так вучыў нас дзядзька Толя.
Я запомніў той урок.
Я запомніў, ды па слівы
Ў сад кахання не спяшыў,
Бо падлеткам сарамлівы
І занадта ціхі быў.
Хоць чубаты быў хлапчына,
Не хлапчына, а арол!..
Ды аднойчы ўсё ж дзяўчыну
З вечарынкі я павёў.
Не павёў — услед панёсся,
Бо панеслася яна.
Так рванула, што здалося —
Села Ганка на каня.
Сталі, крыху адсапліся.
Я ж, успомніўшы урок,
Да дзяўчыны нахіліўся
Ды яе ў шчочку цмок.
„Ну цяпер, — сабе прарочу, —
Апляувухай апяча!"
А яна закрыла вочы
І гаворыць:
„А яшчэ!"

*

Закаціўся у калісьці
Час,
Калі быў многім люб.

ТРЫМАЙЦЕ ВУХА?

Каму прысвячаецца-той здагадаецца

Быццам восеньскае лісце,
Абляцеў мой русы чуб.
Толькі сэрца, толькі сэрца
Не жадае знаць таго,
І палае так і б'ецца,
Нібы мне семнаццаць год.
Дні і ночы, дні і ночы
Птушку-мару ў ім я грэў —
І аднойчы, і аднойчы
Несустрэтую сустрэў.
Тары-бары-растабары,
А за тары незнарок
Нахіліўся я да твару
Ды дзяўчыну ў шчочку цмок.
А яна... Яна штосілы
Дужэй правай з-за пляча
Мне такога уляпіла
Здаравеннага ляпча.
Уляпіла, ажно козы,
Забляялі ў галаве.
Быў пад хмелем —
стаў цвярозы
Праз хвіліначку ці дзве.
І ад сораму ці болю
Зразумей-дайшоў тады:
Цалавацца без дазволу
Можна ў майскія гады.

Мікола Янчанка

З „Весніка Задрыпоніі"

ГЭТА ЦІКАВА

Патомным халасцяком з'яўляецца 39-гадовы А. Гурковіч. І яго бацька, і дзед, і прадзед — усе былі халасцякамі.

СЯМЕЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

— Чаму вы хочаце развесціся?
— У мяне больш не засталося ніякіх прычын пасварыцца з мужам.

... Ён цягнууся ўверх,
ды не рос.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

Наведвальнік: — У вас ёсць дзікая качка?
Афіцыянт: — Не, сэр. Але ў нас ёсць свойская качка, і мы можам спецыяльна раздражніць яе для вас.

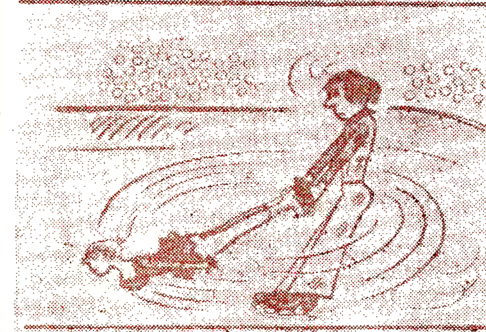
*

— Гэта праўда, што ваш касір уцёк разам з грашыма і вашай дачкой?
— На жаль, праўда. Але ён пакінуў мне запіску, у якой клянецца, што ўсё сумленна верне. Дачку ён ужо мне прыслаў...

*

— Што табе купіць на дзень нараджэння, Пепічак?
— Пласцінкі, бабуля.
— Але я не ведаю, якія...
— А ты папрасі, каб табе далі паслухаць. Тыя, што больш за ўсё табе не спадабаюцца, купі мне.

ЧАГО Ў СПОРЦЕ НЕ БЫВАЕ

НЕ МОЖА

— Вярніцеся! — закрычаў міліцыянер падвыпіўшаму Кастусю, які, выйшаўшы з рэстарана, пераходзіў вуліцу ў забароненым месцы.
— Не магу, — адказаў Кастусь, — у мяне больш няма грошай.

ГАПКА

— Кандуктар, з якога канца вагона мне выйсці? — пытаецца Гапка.
— З любога. Абодва канцы спыняюцца адначасова.

ПАРАДА ДОКТАРА ЗНАХАРУКА

— Доктар, я зусім знясілены ад бессонніцы, — скардзіцца доктару Знахаруку задрыпісар. — Што мне рабіць?
— Вы не прабавалі лічыць авечак?
— Прабаваў, не памагае.
— Тады няхай кожная авечка раскажа вам па гісторыі.

— *Тое, што вы спіце на рабоце, я ведаю, але надзяваць піжаму — гэта ўжо занадта!*

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе дзяўчат з Вострава змяшчаем песню

WIEM, WIEM

muzyka: Danyel Gerard
słowa polskie: Jerzy Juliusz Emir
śpiewa Lidia Stanisławska

Wiem wiem róży smak przez ciernie
Wiem wiem jak się kocha wiernie
Wiem wiem czego chcesz ode mnie
Wiem wiem przecież wszystko wiem

Wiem wiem losu drogi słone
Wiem wiem wszystko już skończone
Wiem wiem w którą pójdziesz stronę
Wiem wiem bo odejdziesz wiem

Cały świat w mej pamięci ukryję
Wszystkich gwiazd światła blade niczyje
Krążą wciąż wszyskie ćmy wszystkich snów
Nie spełnily się znów

Każda myśl drugą goni dogania
Każda z nich nie ma swego mieszkania
Żadnej z nich się nie spełnił jej sen
Nie zaprzeczaj bo wiem

Wiem wiem gdzie jest moje miejsce
Wiem wiem chociaż wiedzieć nie chcę
Wiem wiem wszystko wiem za bezcen
Wiem wiem za tych parę łez

Wiem wiem że nie wróci dawne
Wiem wiem że nie jesteś dla mnie
Wiem wiem co mi pozostanie
Wiem wiem to gorycza jest

A kiedy się wypełnią otchłanie
Znowu w słowo odwróci się kamień
Znowu dniem zarumieni się noc
Znów połączy się los

Wiem wiem cały świata powab
Wiem wiem to są wszystko słowa
Wiem wiem wiedzieć chcę od nowa
Wiem wiem bo co wiem to wiem
co wiem to wiem
co wiem to wiem

Wiem wiem kiedy cię nie będzie
Wiem wiem będzie to co będzie
Wiem wiem ale róże kwitną wszędzie
Wiem wiem wszędzie znajdę sens
Wiem wiem wszędzie znajdę sens

ГУМАР З БАРАДОЮ

Паслаў бацька свайго сына, які зусім не цікавіўся гаспадаркай, падмазаць калёсы... Чакаў, чакаў, а сын усё не вяртаецца. Пайшоў бацька сам.

— Калі ты ўжо скончыш? — пытае.

— А ўжо хутка — адну толькі аглоблю падмазаць засталося.

НЕДАТЫКАЛЬНАЯ СВЯТЫНЯ

Імя Таракама, аднаго з лепшых майстроў, якія валодаюць таямніцамі араматычных пахаў, добра ведаюць у Японіі. Дзякуючы яго вынаходлівасці і густу многія аматары тонкіх духоў упрыгожваюць сваё жыццё пахучай касметыкай, пры дапамозе якой нават у зімнія завірушныя дні чалавеку з жывой фантазіяй не цяжка ўявіць сябе сярод мнагакрасачнай прыгажосці летняга лугу. Але самім Таракамам рухаюць не гэтыя рамантычныя захапленні.

Не так даўно Таракама вынайшаў найноўшы араматычны сродак, які абяцаў яму немалыя барышы. Ды падвяла жонка. Яна побач з мужам таксама лічыла сябе добрай знаўцай яго далікатнай справы, а новы варыянт духоў ёй не спадабаўся, аб чым яна расказвала сваім знаёмым і, такім чынам рассакрэціўшы тайну мужа, пазбавіла яго магчымасці зрабіць вялікі заробак. Раз'юшаны Таракама, угледзеўшы ў гэтым здраду самага блізкага чалавека, падаў на развод, матывіруючы сваю заяву тым, што жонка наўмысна выдала яго камерчую таямніцу. І хаця ў гэтай краіне дабіцца разводу не так лёгка, суд у дадзеным выпадку не зрабіў спробы, каб памірыць мужа і жонку, якія пасварыліся, адразу ж скасаваў шлюб. Ды яшчэ з якім імпэтам, з якім спачуваннем мужу: па-першае, такая балбатлівая жонка — наогул ужо не жонка, а ўнутраны вораг сям'і; па-другое, што самае галоўнае, лепш бы яна здрадзіла мужу з другім мужчынам, чым выдала таямніцу бізнесу.

І сабака не гаўкне, калі ведае, што яго не пачуюць.